

1 Korin

Te launiu kaamata Pol e taataa i na tama i Korin

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata *1.1—1.9*

Na hakattina ana i roto Korin e hakataukoti
1.10—4.21

Na mee e ssara i roto na ora na hakattina ana
5.1—6.20

Tiputipu te avvana *7.1—7.40*

Tiputipu na kai *8.1—11.1*

Tiputipu te hakamarumaruru *11.2—11.34*

Na hoki TeAnana Tapu *12.1—14.40*

Te akoako i te ora muri i taha ma te mate *15.1—15.58*

Tiputipu na hoki te lotu *16.1—16.12*

Na tattara hakaoti *16.13—16.24*

¹ Anau Pol, anau ko te tama TeAtua e hihai no kannu ki mee mo aposol Jisas Krai, maaua ma Sostenes te taina taatou raa.

² Maaua e tattaa atu kootou na tama i te hare lotu TeAtua i roto Korin ia ma na tama e ttapu TeAtua hakaatoa tera ku illoa mai Tama raa e mee laaou e hukui ma Jisas Krai, hakapaa hoki ma na tama na kina hakaatoa tera e hakamarumaruru Jisas Krai TeAriki taatou raa; teenaa he Ariki na tama raa ia ma taatou hoki.

³ TeAtua Tamana ia ma Jisas Krai TeAriki taatou raa ki kou atu kootou te tauareka ia ma te noho laoi.

Na hoki i na mahi Krai

⁴ Anau e hakammaha tahi ake TeAtua anau raa ma kootou, e mee te tauareka Aia ni kou atu kootou i na mahi Jisas Krai raa. ⁵ Kootou ku tutuu laoi i na mee roo hakaatoa hakapaa ma na tattara ia ma na illoa kootou e mee kootou e hukui ma Krai raa. ⁶ Na tattara i te vahi Krai raa ku hamai no hai mahi roo i roto kootou, ⁷ maitaname kootou se raka ma na hoki roo hakaatoa i te saaita nei tera kootou e nnoho no hakattari Jisas Krai TeAriki taatou raa ki vaakai mai. ⁸ Krai e me ki tokonaki kootou ki ttuu mmou hoki ki ttae te hakaoti, ki se lavaa kootou te isi na sara i te Aho Jisas Krai TeAriki taatou raa e tae mai. ⁹ Kootou ki hakattina TeAtua, teenaa ko TeAtua tera ni kanna atu kootou ki nnoho hakaraoi ma te Tamariki Aia Jisas Krai TeAriki taatou raa.

Na nonnoho haeo i roto na hare lotu

¹⁰ Aku taina ma aku kave, anau e kainno atu kootou hakaatoa i na mahi Jisas Krai TeAriki taatou raa ki hakattina i na tattara kootou e tattara raa, ki se lavaa kootou te hakataukaa hokkootou. Kootou ki hukui hakaatoa no hehekau ma te hakataakoto hokotahi. ¹¹ Aku taina, e isi na tama i roto te hareakina Kloe raa e tattara hakaataata mai anau ma e isi na tama i roto kootou e hakatauttau. ¹² Anau e me ki tattara atu peenei: kootou hakaatoa e kkee na mannatu kootou. Teeraa tama e tattara ma, “Anau e tautari Pol”; teeraa tama e tattara ma, “Anau e tautari Apolos”; ia teeraa tama e tattara ma, “Anau e tautari Pita”, tena teeraa tama e tattara ma, “Anau e tautari Krai”. ¹³ Krai ku vaevae ria i na kuturana! Pol ni mee raa e mate i aruna te kros ma ki tokonaki kootou? Kootou ni mee raa e hakoukou tapu ma ki mee pera ma ni aposol Pol?

¹⁴ Anau e hakammaha TeAtua e mee anau se hai tama ni hakoukou tapu, anau e hakoukou tapu koi Krispus laaua ma Gaius. ¹⁵ Ia tena, se hai tama kootou e lavaa te tattara ma kootou e hakoukou tapu ki mee pera ma ni disaipol anau. ¹⁶ (Anau ku ssiri, anau ni hakoukou tapu hoki Stefanas ia ma te hareakina aia raa, tena anau se hai tama hoki peeraa e maanatu ma anau ni hakoukou tapu.) ¹⁷ Krai ni se kauna ria mai anau ma ki hakoukou tapu. Tama raa e kauna ria mai anau ki takutaku te Rono Tauareka raa, tena ma anau ki se too te atamai na tama raa no takutaku atu te Rono Tauareka raa, ka oti na mahi te mate Krai i aruna te kros raa ku haere koi no seai.

Na mahi Krai ia ma te atamai TeAtua

¹⁸ Maitaname na tattara i te mate Krai i aruna te kros raa ni tattara vvare koi i na tama se hakattina raa; e meia taatou na tama ku too te ora raa e illoa pera ma na mahi raa ni mahi TeAtua. ¹⁹ Te Launiu Tapu raa e tattara mai ma,

“Anau e me ki seu na illoa na tama e atamai raa, tena ku hakaoti na illoa na tama e mattonu raa.”

²⁰ Kaa na tama e atamai raa laatou ma na tama e mattonu raa ia ma na tama e tattara mahi i roto te maarama nei raa e me ki mee peehee? TeAtua e huri mai pera ma na atamai hakaatoa i te maarama nei raa ni atamai koi e vvare!

²¹ Maitaname TeAtua e atamai, tena ki mee na tama no hainattaa te illoa Aia i na atamai laatou. Emeia TeAtua e maanatu ma ki tokonaki na tama e hakattina raa ki ora ma na tattara taatou e takutaku tera na tama e tattara ma ni tattara koi na vvare raa. ²² Na Jiu raa e hihhai ma ki kkite ni hakkatu ki lavaa laatou te hakattina, tena na tama seai ma ni Jiu raa e sesee te atamai. ²³ I

te vahi taatou: taatou e tattara i te mate Krai i aruna te kros raa, tena na tattara nei ni tattara tera na Jiu raa se hihhai ki hakallono, ia ni tattara hoki tera na tama seai ma ni Jiu raa e mee ma ni tattara vvare; ²⁴ e meia taatou na Jiu ia ma na tama seai ma ni Jiu tera TeAtua ni kanna raa: na tattara nei ko Krai, tena Krai ko na mahi ia ma te atamai TeAtua. ²⁵ Na hakataakoto taatou e mee ma TeAtua e vvare raa ko na hakataakoto te atamai TeAtua, tena na hakataakoto taatou ma TeAtua ku se hai mahi raa e huri mai te hakamaoni na mahi TeAtua.

²⁶ Tena mannatu aku taina, na tiputipu kootou raa e huri ake ma kootou ni tama peehee te saaita TeAtua ni kanna kootou raa. Se tammaki na tama kootou e atamai, ia e isi na mahi ia ma e hakanaaniu. ²⁷ TeAtua e hirihiri na mee te maarama nei e mannatu ma e vvare raa ki mee na tama e atamai raa ki nnapa, tena ki hirihiri hoki na mee te maarama nei e mannatu ma se isi na mahi raa ki mee na tama e isi na mahi raa ki nnapa. ²⁸ TeAtua e hirihiri na tama vare te maarama nei raa, teenaa ko na tama alaa tama e kkira ma ni tama mouraro se isi na inoa laatou raa ma ki hakannapa na tama te maarama nei ma ni tama hakanaaniu ia ma ni tama e isi na mahi raa. ²⁹ Te mee nei e huri mai pera ma se hai tama e lavaa te ahu i mua na karemata TeAtua. ³⁰ Emeia TeAtua e hukui kootou ma Jisas Krai, tena ki tuku Krai pera ma ko te atamai taatou. Taatou ku ttonu ma TeAtua i na mahi Krai, tena taatou ku ttana no mee pera ma ni tama e ttapu TeAtua. ³¹ Ia tena te Launiu Tapu raa e tattara mai ma,

“Te tama e hihai ki ahu raa e tau te ahu koi i na

mee TeAriki e ppena raa.”

2

Na tattara i te mate Krai

¹ Aku taina ma aku kave, te saaita anau ni haere atu no takutaku atu te hakamaoni TeAtua e huuna ria raa; anau se tattara atu kootou i na tattara e hainattaa ia ma na hakataakoto e mmaha. ² E mee te saaita anau ni nnoho ma kootou raa, anau e hakamoe te hakataakoto anau ma ki ssiri na mee hakaatoa, tena ku maanatu koi Jisas Krai, taohi mua te mate Aia i aruna te kros raa. ³ Tena te saaita anau ni haere atu i kootou raa, anau ku matanaenae, tena e porepore roo taku matakū, ⁴ tena anau ku se lavaa te akoako ia ma ki takutaku atu i kootou na tattara te tama e atamai, e meia anau e huri atu no kkite kootou na mahi TeAnana Tapu TeAtua raa. ⁵ Tena na hakattina kootou raa se mmoe i roto te atamai te tama, e meia na hakattina kootou raa e mmoe i roto na mahi TeAtua.

Te atamai TeAtua

⁶ Ia tena anau e tattara atu na tattara te atamai raa i na tama ku mattua mai ma na hakattina raa. Emeia teenaa sei ma ko te atamai ia ma na mahi hakamattua i te maarama nei raa; aanaa ko na mahi ku haere koi ki sei raa. ⁷ Te atamai anau e takutaku raa ko te atamai TeAtua e huuna ria tera Aia ni hirihiri i mua te maarama nei ni tipu ake raa ma ki lavaa taatou te hakananniu. ⁸ Se isi na tama hakamattua i roto te maarama nei e illoa te atamai raa. Ia peeraa na tama raa ki illoa te atamai raa, na tama raa se lavaa te ttii hoki TeAriki taatou e hai mahi raa i aruna te kros. ⁹ Ia pera ma hea te Launiu Tapu raa e tattara ma,

“Na mee se hai tama ni kkite,
ia ni llono i mua raa,
ma na mee na tama ni se mannatu ma e me ki
kapihi mai raa ko na mee roo TeAtua ni
tanattana ma na tama e laoi Aia raa.”

¹⁰ Emeia TeAtua e hakari mai maatou te atamai
raa i na mahi TeAnana Tapu.

TeAnana Tapu e sесеe na mee roo hakaatoa,
niaina na mee e huuna ria tera TeAtua e hihai raa.
¹¹ Teenaa ko na anana koi i roto taatou raa e illoa
na mee hakaatoa i roto taatou te tama raa, ia e
ssau hoki, TeAnana Tapu TeAtua raa koi e iroa na
mee hakaatoa i te vahi TeAtua. ¹² Taatou ni se too
na anana i te maarama nei; e meia taatou ni too
TeAnana Tapu TeAtua ni kauna ria mai raa ma ki
lavaa taatou te illoa na mee hakaatoa TeAtua ni
kou mai taatou raa.

¹³ Ia tena maatou se tattara na tattara te atamai
maatou ni too i te tama, e meia maatou e tat-
tara na tattara TeAnana Tapu raa ni akoako mai
maatou ki tattara atu te saaita maatou e tattara
hakamatahua atu na mee hakamaoni raa i na
tama tera TeAnana Tapu raa e tau i roto laaou.

¹⁴ Na tama se isi TeAnana Tapu raa se lavaa te
too na hoki TeAnana Tapu TeAtua raa e kou mai.
Maitaname na tama peenei raa se lavaa te illoa
hakamaoni na hoki raa, tena na hoki raa e me ki
mee pera ma ni mee vare koi, maitaname te tama
e lavaa koi te iroa te tauareka na hoki e ttau raa
kame TeAnana Tapu raa e tau i roto aia. ¹⁵ Tena
te tama e isi TeAnana Tapu i roto aia raa e lavaa
te iroa te tauareka na mee hakaatoa, ia se hai
tama e me ki oti ma ku hakatonutonu te tama
naa. ¹⁶ Pera ma te Launiu Tapu raa e tattara ma,
“Koai te tama e iroa na hakataakoto TeAtua?”

Koai te tama e lavaa te poroporo ake te Tama raa?”
 Emeia, taatou e isi te hakataakoto Kraiss e isi raa.

3

Na tama e hehekau ma TeAtua

¹ Aku taina, te hakamaoni, anau se lavaa te tattara atu kootou pera ma anau e tattara ake na tama e isi TeAnana Tapu i roto laatou raa; anau e tau te tattara atu kootou pera ma kootou ni tama i te maarama nei ia ma ni tamalliki i te hakattina hakamaoni Kraiss. ² Anau e kou atu na vai uu ki unu kootou, maitaname kootou se ki ttau te kkai na kai matakkau. Ia te saaita nei kootou se ki ttau koi te kkai na kai matakkau raa, ³ e mee kootou koi tauttari koi na tiputipu i te maarama nei. Ia te saaita kootou e isi na manava kkere i roto kootou, tena kootou e me ki hakatauttau ma alaa tama, tena kaa na tiputipu nei se huri atu pera ma kootou ni tama i te maarama nei tera e nnoho no tauttari na tiputipu te maarama nei? ⁴ Kame he tama kootou e tattara ma, “Anau e tautari Pol”, tena teeraa tama ku tattara ma, “Anau e tautari Apolos”, tena kaa na tiputipu nei se huri atu pera ma kootou e tauttari na tiputipu te maarama nei?

⁵ Emeia, kaa Apolos koai? Kaa Pol koai? Maaua ni tama koi e hehekau ma TeAtua ki hakattaki kootou ki hakattina. Maaua e ppena koi na hehekau TeAriki ni kou mai maaua ki ppena raa.

⁶ Anau e ttori na hua, tena Apolos e hahaunu na mee e hhomo raa, e meia TeAtua ko te Tama e mee na mee raa ki hhomo. ⁷ Te tama e ttori ia ma te tama e hahaunu na mee e hhomo raa ni tama vare koi. TeAtua ko te Tama hakamaoni,

maitaname Aia e mee na mee raa no hhomoo. ⁸ Te tama e ttoro ia ma te tama e hahaaunu na mee e homo raa e ssau koi; TeAtua e me ki kou ake na tuhana tokorua raa, tautari na hehekau tokorua raa ni ppena raa. ⁹ Maitaname maaua e hakapaa hakaatoa no hehekau ma TeAtua, tena kootou e ssau pera ma ko na taarina TeAtua.

Kootou e ssau hoki pera ma ko na hare TeAtua. ¹⁰ Anau e hehekau ma na hoki TeAtua ni kou mai anau raa, tena anau e ppena na hehekau na tama e illoa roo te hakatuutuu hare raa no hakatuu te pou roto te hare raa, tena teeraa tama ku hakaoti ake te hehekau raa. Emeia kootou ki hakamattonu te saaita kootou e hakatuutuu te hare. ¹¹ Maitaname TeAtua ku oti te hakanoho Jisas Krai pera ma ko te pou roto hokotahi koi i te hare naa, tena taatou se lavaa hoki te hakatuu teeraa pou roto. ¹² Alaa tama e me ki hehekau ma na gol, na siliva ia ma na hatu e sui mmaha raa no hakamaumau ake i aruna te pou roto laatou ni hakatuu raa, alaa tama e hehekau ma na veve ia ma na laakau. ¹³ Tena taatou e me ki kkite te hekau laoi te tama te saaita te Aho Krai raa e huri ake te hakamaoni te hehekau te tama raa. Maitaname te ahi raa e me ki huri mai te hekau laoi na tama hakaatoa. Tena te ahi raa e me ki haaita ma te tama raa e hekau laoi hakamaoni. ¹⁴ Kame te ahi raa se lavaa te ttuni te hare akoe e hakatuu i aruna te pou roto raa, tena te tama e hakatuu te hare naa e me ki too te tuhana aia. ¹⁵ Emeia kame te ahi raa e ttuni hea akoe ni hakatuu raa, tena akoe e me ki llano na mee raa hakaatoa; e meia akoe hokkoe e me ki sao, e ssau pera ma te tama e hakasao i taha ma te ahi raa.

¹⁶ Hakamaoni roo, kootou e illoa pera ma kootou ko te hare tapu TeAtua, tena TeAnana

Tapu TeAtua raa e noho i roto kootou. ¹⁷ Kame he tama e seu te hare tapu TeAtua raa, tena TeAtua e me ki seu te tama naa. Maitaname te hare tapu TeAtua raa e tapu, tena kootou ko te hare tapu Aia.

¹⁸ Auu se mee akoe ki vvare. Kame he tama kootou e hakataakoto ma aia e atamai i te vahi na tiputipu i te maarama nei raa, tena akoe e tau te mee pera ma he vvare i mua ki lavaa akoe te isi te atamai hakamaoni ¹⁹ Maitaname na tiputipu te maarama nei e mannatu ma ni tiputipu e atamai raa ko na tiputipu roo e vvare i na karemata TeAtua. E ssau pera ma te Launiu Tapu raa e tattara mai,

“TeAtua e tataaiki na tama e atamai raa ma na mattonu koi laatou.”

²⁰ Tena teeraa kina i roto te Launiu Tapu raa e mmau ma,

“TeAtua e iroa pera ma na hakataakoto na tama e atamai raa ni hakataakoto koi e vvare.”

²¹ Tera hea taatou se lavaa te ahu i te vahi na mee taatou te tama e lavaa te ppena raa. Hakamaoni, na mee hakaatoa ni mee kootou. ²² Tena Pol, Apolos, Pita, te maarama nei, te ora, te mate, te ora vahao nei ia ma te ora i muri raa ni mee kootou hakaatoa, ²³ tena kootou ni tama Kraiss, tena Kraiss he tama TeAtua.

4

Na aposol Kraiss

¹ Kootou ki mannatu maatou pera ma ni tama hehekau Kraiss, tena maatou e tuku ria ki lollohi te hakamaoni TeAtua tera koi huuna ria raa. ² Tena te tama hehekau raa ki huri ake te hakamaoni aia raa ki kite te tama hakamaatua

aia raa. ³ Anau hoki se lavaa te maanatu kame kootou e hakatonutonu anau i te vahi na tiputipu te maarama nei raa, tena anau hoki se lavaa te tattara i te vahi na tiputipu anau hokonnau. ⁴ Te hakataakoto anau e maarama roo, e meia te mee raa se huri atu pera ma anau se isi na hai sara. TeAriki ko te Tama e me ki hakatonutonu anau. ⁵ Ia tena kootou ki se tattara te hai ssara alaa tama i mua te saaita hakamaoni ki hakatonutonu raa e tae mai. Te hakatonutonu hakaoti raa e ttari roo te saaita TeAriki e me ki hamai, tena Aia e me ki huri mai na mee te pouri e huuna raa, tena ku hakari mai na hakataakoto na tama e isi tera taatou se illoa raa. Tena TeAtua e me ki hakammaha na tama hakaatoa tautari hea laatou ni ppena raa.

⁶ I te vahi kootou aku taina ma aku kave, anau e too maaua ma Apolos ki tattara hai auna atu na tattara nei ki illoa kootou te hakataakoto hea na tattara nei e tattara atu ma, “Tauttari te hakamaoni na tuua raa.” Tena kootou ki se tattara ahu teeraa tama, tena ku tiaki teeraa tama. ⁷ Koai te tama e mee akoe ki hakanaaniu i aruna alaa tama? Aiea TeAtua se kou atu na mee hakaatoa akoe e ttino raa? Tena kaa akoe e lavaa te ahu pera ma na mee raa sei ma ni hoki?

⁸ Kaa akoe ku isi roo na mee hakaatoa akoe e hihai raa? Akoe ku tuutuu laoi hakamaoni? Akoe ku oti te mee pera ma he tuku, niaina ma maatou sei ma ni tuku? Ia tena anau e hihai koi ma kootou ki tuku hakamaoni ki lavaa maatou te tuku ma kootou hoki. ⁹ Maitaname e mmata pera ma TeAtua e kou mai te hakaoti raa roo i maatou na aposol pera ma ni tama ku hakattakia ki taaiia ki mmate ki mee mo mee te maarama na ensel ia ma na tama hakaatoa te matamata.

¹⁰ Maatou ni vvare i te vahi Krai; e meia kootou e atamai e mee kootou e hukui ma Krai! Maatou e matanaennae, e meia kootou e ivi! Maatou ku se hihhai ria, e meia kootou e hakammaha ria! ¹¹ Te saaita nei maatou ku hikkai, ia ku hiunu; maatou e uruuru na hekau massae, maatou e taai ria hakahaeo, tena maatou e hahaere huri koi i na kina hakaatoa. ¹² Maatou e hehekau na mahi roo no matanaennae maatou. Te saaita na tama e kou mai na haeo maatou, tena maatou e kou ake te tauareka, ia te saaita na tama e kou mai na hakalono llihu maatou, tena maatou e hihhia koi, ¹³ ia te saaita na tama e hai mai na haeo maatou; maatou e tattara hakaraoi ake koi. Maatou e ssau koi pera ma ni kaina i te maarama nei, tena maatou e ssau pera ma ni mee sakkino koi i te maarama nei, kaamata mai roo i mua haere no tae mai te saaita nei.

¹⁴ Anau se mee ma anau e taataa atu na mee nei i kootou ki mee kootou ki nnapa, e meia anau e hihai ki poroporo atu kootou pera ma ni tamalliki anau. ¹⁵ Niaina ma akoe e isi sehui na simata na tama e lollohi akoe i roto te ora akoe i te vahi te lotu, e meia akoe e isi koi te tamana hokotahi. Maitaname te ora akoe raa e hukui ma Jisas Krai, tena anau ku mee pera ma he tamana kootou ki kou atu te Rono Tauareka raa i kootou. ¹⁶ Tena anau e kainno atu kootou ki tauttari mai na tiputipu anau nei. ¹⁷ Teenei ko te hakataakoto nei koi anau ni kauna ria atu Timoti, he tama roo anau e hakatina hakamaoni te hehekau i te vahi te lotu. Timoti e me ki tattara atu hakaraoi na tuaa anau e tauttari te saaita nei i roto te ora vahao nei i te huhukui taatou ma Jisas Krai tera anau ni akoako i roto na hare lotu na kina hakaatoa raa.

18 E isi na tama kootou ku kaamata no ahuahu, e mee kootou e mannatu ma anau ku se lavaa te haere atu no mmata kootou. 19 Kame TeAriki e hihai, tena se roroa anau e me ki haere atu no mmata kootou. Anau hokonnau e me ki haere atu no mmata na tattara ia ma ni mahi peehee na tama hai ahu naa e isi naa. 20 E mee te Hakamaatua ana i te Vaelani raa seai ma he kina te tattara koi, e meia teeraa he kina na mahi. 21 Kaa kootou e hihhai te mee hee? Anau ki haere atu ma he maea no riki kootou, ma anau ki haere atu ma te laoi ia ma te tauareka?

5

Na tiputipu sakkino i roto te lotu

1 Te saaita nei anau ku rono na tama ku tattara ma ku isi na mee sakkino roo ku hhura i roto kootou, ia ni mee sakkino roo tera na tama e nnoho pouri raa se hihhai hoki ki ppena. Anau e rono pera ma e isi te tama e hai mateara ma te avana hakarua te tamana aia raa. 2 Kaa kootou e lavaa te ahu peehee? Kootou e tau roo te alloha avare, tena te tama e ppena te mee sakkino naa e tau te hakatuu ria i taha ma te kuturana kootou naa. 3 4 Niaina ma te tinotama anau nei e mmao i taha ma kootou, e meia te anana anau raa e noho ma kootou, ia tena i na mahi Jisas Krais TeAriki taatou raa, anau ku oti te tuku ake te sara te tama e ppena te mee e sara naa, e mee anau e ssau pera ma he tama e nnoho koi ma kootou. Na saaita kootou e kikutu hakaatoa raa, te anana anau raa e kikutu hoki ma kootou i na mahi Jisas TeAriki taatou tera e nnoho ma taatou raa, 5 tena kootou ki kou ake te tama naa iaa Satan raa ki seua te tinotama te tama naa ki ora te anana te tama naa i te Aho TeAriki e me ki hakatonutonu raa.

⁶ Te mee naa se tonu ma kootou ki ahu! Kootou e illoa te tattara e mee ma, “Na ist moisi raa e lavaa te mee te haraoa hakamoe raa ki hhuta hakaatoa.” ⁷ Kootou ki tiaki na tiputipu sakkino kootou i mua raa, tena kootou hakaatoa e me ki ttonu. Tena kootou e me ki ssau pera ma he haraoa vahao nei e hakamoe se isi te ist, e meia anau e iroa ma kootou e ttonu. Maitaname te kai te Pasova raa ku tanattana, tena Kraiss te sipsip te Pasova raa ku oti te taia ria no mate. ⁸ Tena taatou ki kkai te kai te Pasova taatou raa ma te haraoa se isi te ist raa, te haraoa te tonu ia ma te hakamaoni raa, ia seai ma ko te haraoa e isi te ist tuai na hai sara ia ma na tiputipu sakkino raa.

⁹ I roto te launiu anau ni taataa atu kootou raa, anau e meatu kootou ki se huhukkui ma na tama sakkino raa. ¹⁰ Anau se tattara atu i na tama e nnoho pouri tera e ppena na mee sakkino, ia e mannako, ia e kailallao mahi, ia e hakamarumaruru na hatu tipua raa. Kame kootou se hukui ma na tama peenei raa, tena kootou ki tiaki hakaoti na tiputipu hakaatoa i te maarama nei raa. ¹¹ Anau e tattara ma kootou ki se lavaa te huhukkui ma te tama e tattara ma aia he tama te lotu, e meia aia e ppena koi na mee sakkino, ia e mannako, ia e hakamarumaruru na hatu tipu, ia he tama tattara tahi na mee sakkino, ia he tama unu, ia ma te tama kairarao raa. Tena auu se nnoho ma na tama peenei raa no kkai.

¹² ¹³ Emeia te hakamaoni, teena seai ma he mee anau ki tattara ma ki hakatonu na hai sara na tama seai ma ni tama te lotu raa. TeAtua e me ki hakatonutonu na hai sara na tama naa e tautari na tiputipu laatou raa. Emeia kootou e tau te tattara ki hakatonu ria koi na hai sara na tama te kuturana kootou naa. Te Launiu Tapu

raa e tattara ma, “Hakatuu na tama haeo i roto te kuturana kootou naa i taha.”

6

Tiputipu te hakatonutonu

¹ Kame he tama kootou e isi te sara ma teeraa tama te lotu, kootou e me ki too te sara naa no kou ake i na tama hakatonutonu na tama e nnoho pouri raa ki hakatonutonu ria te sara naa? Kaa se tiaki na tama te lotu raa ki hakatonutonu naea?

² Kootou se illoa ma na tama e ttapu TeAtua raa e me ki hakatonutonu na tiputipu na tama te maarama nei raa? Ia kame kootou e me ki hakatonutonu na tama hakaatoa te maarama nei raa, tena kaa kootou se illoa peehee te hakatonutonu na sara pammee peenaa? ³ Kootou se illoa pera ma taatou e me ki hakatonutonu na ensel? Kaa taatou e me ki hakatonutonu peehee hoki na mee i te maarama nei raa! ⁴ Kame ni sara peenei e

hhura atu, tena kootou e me ki too na tama naa no kkave i na tama e vvare roo i te vahi te lotu raa ki hakatonutonu ria? ⁵ Kootou ku nnapa! Hakamaoni, e me ki isi te tama hokotahi e atamai e noho i roto te kuturana kootou naa tera e lavaa te hakatonutonu na sara kootou na tama te lotu raa. ⁶ Emeia teeraa tama te lotu e me ki too teeraa tama te lotu no kkave i te kot, tena ku tiaki na tama se hakattina te lotu raa ki hakatonutonu na sara na tama naa.

⁷ Te hakamaoni roo, na sara kootou e isi i lottonu kootou raa e huri mai pera ma kootou e ssara roo. Aiea e haeo na tama te mee kootou ki ssara? Kaa e haeo kootou te tiaki na tama ki kailallao niaa kootou e isi? ⁸ Emeia kootou e mee hakahaeko kootou hokkootou, tena ki kailallao na

mee alaa tama, niaina roo ma na mee raa ni mee alaa tama te lotu. ⁹ Kootou e illoa hakamaoni pera ma na tama hai ssara raa se lavaa te ttae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. Auu se mee kootou ki vvare; na tama hai huri raa ia ma na tama e hakamarumaruru na hatu tipua raa, na tama karemata kailallao raa, na taanata e ppena na mee sakkino ma teeraa tanata raa, ¹⁰ na tama e kailallao raa, na tama e mannako raa, na tama e unu mahi raa, na tama tattara haeo alaa tama raa ia ma na tama e haere kailallao raa. Se hai tama na tama nei e me ki ttae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. ¹¹ E isi na tama kootou e ssau peeraa hoki. Emeia kootou ku oti te ssorohia no matahua ma na hai sara kootou raa, tena kootou ku too ria pera ma ni tama e ttapu TeAtua, tena na mahi Jisas Krai TeAriki taatou raa ia ma na mahi TeAnana Tapu TeAtua raa e mee taatou no ttonu ma TeAtua.

Te Hare Tapu TeAnana Tapu

¹² E isi te tama e me ki tattara ma, “Anau e lavaa te ppena na mee hakaatoa anau e maanatu ki ppena raa.” Hakamaoni; e meia se mee ma na mee hakaatoa e taualleka kootou te ppena. Anau e lavaa te tattara pera ma anau e lavaa te ppena na mee hakaatoa, e meia anau se lavaa te tiaki he mee hokotahi ki hakamaatua i aruna anau. ¹³ Tena teeraa tama e me ki tattara ma, “Na kai raa ni kai te manava, tena te manava raa he manava koi na kai.” Hakamaoni, e meia TeAtua e me ki hakaoti na mee naa hakaatoa. Te tinotama raa sei ma he tinotama e me ki hai huri, e meia teenaa he tinotama e me ki hehekau ma TeAriki, tena TeAriki e me ki tokonaki hea te tinotama raa e hihai. ¹⁴ TeAtua ni hakaora TeAriki i taha ma

te mate, tena te Tama raa e me ki hakaora taatou hoki ma na mahi Aia.

¹⁵ Kootou e illoa pera ma na tinotama kootou raa e hukui ma te tinotama Krai. Eaa, anau e me ki too he kina te tinotama Krai raa no hukui ma te tinotama te tama e hai huri? E hainattaa roo! ¹⁶ Kootou se illoa ma kame he tama e paa te tinotama aia raa ma te hine se tonu, tena tokorua naa ku mee pera ma he tinotama hokotahi? Te Launiu Tapu raa e tattara hakamatahua mai ma, “Tokorua na tama e me ki mee pera ma he tama hokotahi.”

¹⁷ Emeia te tama e hukui te tinotama aia ma Krai raa ku hamai no hokotahi ma te Tama raa i te vahi te anana.

¹⁸ Aaua roo i taha ma na mee sakkino. Ni hai sara hoki peeraa te tama e ppena se lavaa te mee te tinotama te tama naa ki haeo; e meia te tama e haere hai huri raa e pena te hai sara e haeo roo i te tinotama aia. ¹⁹ Kootou se illoa pera ma na tinotama kootou raa ko te hare tapu TeAnana Tapu tera TeAtua ni kou atu ki noho i roto kootou? Kootou se ttino na tinotama kootou hokkootou, e meia kootou ni tama TeAtua, ²⁰ e mee Aia e sui kootou ma te sui e mmaha roo. Tena tiaki na tinotama kootou raa ki hakammaha TeAtua.

7

Te vahiri i te vahi te avvana

¹ Tena te saaita nei taatou ku tattara na hakataakoto kootou ni tattaa mai raa.

Te tama e me ki noho hakaraoi kame aia se avana. ² Emeia ku tammaki roo na tama ku hai huri, tena na taanata hakaatoa e tau te ssee ni hhine roo ma laatou, tena na hhine raa hoki e

tau te ssee ni taanata roo ma laatou. ³ Te tanata e tau te noho hakaraoi ma te hine aia raa, tena te hine raa hoki e tau te noho hakaraoi ma te tanata aia raa, tena tokorua naa ki mee hakaraoi roo laaua hokolaaua. ⁴ Te hine se hakamaatua i te tinotama aia hokoia, e meia teeraa ko te tanata raa e hakamaatua, ia e ssau hoki, te tanata se hakamaatua te tinotama aia hokoia, e meia teeraa ko te hine raa e hakamaatua. ⁵ Koorua ki se lavaa te nnoho vvae, e meia koorua e tau te tattara ki tonu i mua pera ma koorua ki vvae hakamarie ki lotulotu ake TeAtua, tena ki oti roo koorua ku hakapaa hakaraoi. Te ara nei koorua se lavaa te tteiho i na hahaaite Satan, maitaname taatou se lavaa te ttuki hea te tinotama raa e hihai.

⁶ Te mee anau e tattara atu nei seai ma he tuaa, e meia teenei he mee anau e hakattana atu i kootou. ⁷ Hakamaoni roo anau e hihai ma kootou ki ssau peenei ma anau nei; e meia taatou te tama e isi na hoki TeAtua e kou mai, teeraa tama te hoki peenei, tena teeraa tama e kee te hoki aia.

⁸ Tena kootou na tautukaha hhine tera se ki avvana raa, anau e meatu kootou pera ma e tauareka te nnoho se avvana peenei ma anau nei. ⁹ Emeia kame akoe se varatoa te noho peenaa, tena akoe ku avana. E tauareka te avana, ka oti te hi avana akoe naa ku mee te hakataakoto raa ki haeo.

¹⁰ Tena kootou na tama hai avvana raa, anau e isi te tuaa, ia teenei seai ma he tuaa anau, e meia teenei he tuaa TeAriki pera ma, te hine se lavaa te tiaki te tanata aia raa; ¹¹ e meia kame akoe e tiaki te tanata akoe raa, tena akoe ku noho roo peenaa se avana, kaa seai akoe ku vaakai

no tattara hakaraoi ma te tanata akoe raa; ia te tanata raa hoki se lavaa te peesia te hine aia raa.

¹² Tena anau e hihai ki meake alaa tama hoki (ni tattara koi anau seai ma ni tattara TeAriki): kame he tanata te lotu e avana te hine se hakatina te lotu, e meia te hine raa e hihai ma ki nnoho laaua ma te tanata aia raa, tena te tanata raa se lavaa te peesia te hine naa. ¹³ Tena kame he hine te lotu e avana te tanata se hakatina te lotu, e meia te tanata raa e hihai ki nnoho laaua ma te hine aia raa, tena te hine raa se lavaa hoki te peesia te tanata naa. ¹⁴ Maitaname TeAtua e hakatapu te tanata se hakatina i te lotu raa, e mee te tanata raa ku nnoho laaua ma te hine e hakatina te lotu raa, tena TeAtua e hakatapu hoki te hine se hakatina i te lotu raa, e mee te hine raa ku nnoho laaua ma te tanata e hakatina te lotu raa. Kame TeAtua se hakatapu te tanata ia ma te hine se hakatina i te lotu raa, tena na tamalliki raa e me ki mee pera ma ni tamalliki na tama e nnoho pouri raa, e meia e mee TeAtua e hakatapu na tama raa, tena na tamalliki raa hoki ku ttapu.

¹⁵ Ia tena, kame te tama se hakatina raa ku maanatu ma ki peesia te hakahoa aia raa, tena tiaki aia ki peesia. Tena kame ni hakataakoto peenei e hhura, te tama te lotu niaina ma aia he tanata, ia he hine, aia e lavaa koi te tiaki te tama raa ki haere, maitaname TeAtua e hihai ma taatou ki nnoho taualleka. ¹⁶ Na hhine te lot; kootou e illoa raa kootou e lavaa te tokonaki na taanata kootou raa ki hakattina? Tena kootou na taanata te lotu, kootou e illoa raa kootou e lavaa te tokonaki na hhine kootou raa ki hakattina?

Na tiputipu na ora taatou

17 Kootou hakaatoa e tau te noho tauttari na hoki TeAriki ni kou atu kootou raa, ki ssau pera ma te saaita TeAtua ni kanna atu kootou raa. Teenei ko te tuua anau e akoako i roto na hare lotu hakaatoa. 18 Te tama ku oti te ttuu te hakamaatino e tapu raa e tautari te kanna TeAtua, tena te tama naa se tau te hahaivi ma ki tokea te hakamaatino aia raa, ia te tama se ki hakamaatino ria raa e tautari hoki te kanna TeAtua, te tama naa se tau te mee ma ki ttuu te hakamaatino e tapu raa. 19 Maitaname te hakamaatino te tama e isi raa he mee vare koi, tena te tautari na tuua TeAtua raa ko te mee e hakamaatua. 20 Kootou ki nnoho koi pera ma te saaita kootou ni hakallono no tauttari te kanna TeAtua raa. 21 Akoe ni hehekau ma teeraa tama te saaita TeAtua ni kanna akoe raa. E tauareka koi. Emeia kame akoe e isi te saaita ku mee no ttana ria, tena te saaita naa akoe ku hai na mahi akoe. 22 Maitaname te tama vare e hehekau tera TeAriki ni kanna raa ku ttana ria i te vahi TeAriki; ia e ssau hoki, te tama e ttana tera Krai ni kanna raa ku mee mo tama hehekau Aia. 23 TeAtua e isi te sui e sui taatou, tena auu se mee pera ma ni tama vare e hehekau ma na tama. 24 Aku taina, taatou hakaatoa ki nniti tahi ma TeAtua, e ssau pera ma kootou ni nnoho mai i mua te saaita TeAtua ni kanna kootou raa.

Te vahiri i te vahi na tama se avvana ia ma na tautukaha

25 Tena i te vahi na tama se avvana tera kootou ni tattaa mai raa: Anau se isi te tattara e too i TeAriki, e meia anau e kou atu koi te hakataakoto anau pera ma kootou ku hakattina anau e mee te manava aroha TeAriki i anau raa.

²⁶ I te vahi te haeo te saaita nei raa, anau e maanatu pera ma e tauareka kootou te nnoho koi peenaa ma kootou e nnoho naa. ²⁷ Akoe e isi te hine akoe? Tena auu se hahaivi ma ki peesia te hine naa. Akoe se ki avana? Tena auu se sesee he avana ma akoe. ²⁸ Emeia kame akoe ku oti te avana, teenaa seai ma he hai sara akoe e ppena, ia kame he hine se ki avana ria, tena te hine naa hoki se isi te sara. Emeia anau e hihai ki tattara atu na liuna na tama hai avvana kame e isi na aho hakaatoa raa.

²⁹ Aku taina, hea anau e hakataakoto raa e mee peenei, te aho hakaoti raa ku taapiri mai koi, tena te saaita nei na tama hai avvana raa ku tau koi te nnoho pera ma ni tama se hai avana. ³⁰ Tena na tama e tanittani raa ki nnoho koi pera ma laatou se alloha; ia na tama e katakkata raa ki nnoho pera ma laatou se hihhia, tena na tama e suisui na mee raa ki nnoho pera ma ni tama se ttino na mee laatou e suisui raa; ³¹ tena na tama e hehekau ma na mee i te maarama nei raa ki nnoho pera ma ni tama se kapitia i na mee raa. Maitaname na mee hakaatoa taatou e kkite i roto te maarama nei raa se roroa ku seai.

³² Anau e hihai ma kootou ki nnoho taravare ki se hai mannatu. Te tanata se hai avana raa e tau te kapitia ma na hehekau TeAriki raa, maitaname te tama raa e me ki hahaivi ki mee TeAriki ki hihia. ³³ Emeia na taanata hai avvana raa e kapitia i na mee i te maarama nei, maitaname te tama raa e hihai ki mee te hine aia raa ki hihia, ³⁴ ia tena na hakataakoto te tama raa e me ki manamana rua. Te tautukaha hine seai naa te taukupu e tau te kapitia i na hehekau TeAriki, maitaname aia e hihai ki matahua i te vahi te tinotama ia ma te anana, e mee te hine hai avana

raa e me ki kapitia i na mee i te maarama nei, maitaname te hine raa e hihai ki mee te tanata aia raa ki hihia.

³⁵ Anau e tattara peenei e mee anau e hihai ki tokonaki kootou. Anau se hahaiwi ma ki mee na mee raa ki hainattaa ma kootou. Emeia anau e hihai ma kootou ki ppena hea e tonu ia ma hea e tauareka, ia ki se tammaki na hakataakoto, tena ku hoki ake kootou hokkootou ki hehekau ma TeAriki.

³⁶ Ia i te vahi te taupeara laaua ma te taukupu e hakamattino ma ki avvana, tena ki oti ku mannatu ma laaua ku se lavaa te avvana raa: kame te taupeara raa e maanatu ma na tiputipu aia e huri ake te taukupu raa e haeo, e meia te manako aia te taukupu raa e hai mahi, tena aia ku hihai ma laaua ki avvana koi, tena tokorua naa e tau te tauttari te hakataakoto te taupeara raa no avvana. Hea te taupeara raa ni ppena raa se isi te hai sara. ³⁷ Emeia kame se hai tama e usuusu te taupeara raa, tena te taupeara raa ku mee te maanatu aia ma ki se avana, tena kame aia e mmaha roo i roto te hakataakoto aia hea aia e hihai ki ppena raa, tena aia ku se lavaa te avana te taukupu raa. ³⁸ Tena te taupeara e avana raa e ppena te mee e tauareka, tena te taupeara se avana raa e ppena te mee e tauareka roo.

³⁹ Te hine hai avana se ttana ki avana teeraa tanata kame te avana aia raa koi ora. Emeia kame te tanata aia raa ku mate, tena te hine naa ku lavaa te avana he tanata peehee aia e manako, e meia kame teenaa he tanata e hakatina hoki i te lotu. ⁴⁰ Ia kame te hine raa e noho peeraa se avana, te hine naa e me ki noho hihia roo. Teenei

te maanatu anau, tena anau hoki e maanatu ma TeAnana Tapu TeAtua raa e noho i roto anau.

8

Na tama se hakattina mahi

¹ Tena te saaita nei anau e hihai ki tattara atu i te vahi na kai na tama e hoki ake na hatu tipua tera kootou ni tattaa mai raa.

Te mee nei e hakamaoni roo pera ma “taatou hakaatoa e isi na illoa”, pera ma na tama raa e tattara. Tena na illoa peenei raa e mee te tama ki hai ahu, e meia te laoi raa e me ki haere no hai mahi roo. ² Na tama e mannatu ma laatou e isi na illoa na mee raa ko na tama roo se isi na illoa pera ma laatou e mannatu ma laatou e isi raa. ³ Emeia TeAtua e iroa laoi te tama tera e laoi Aia raa.

⁴ Ia tena i te vahi te kkai na kai na tama e hoki ake na hatu tipua raa: taatou hakaatoa e illoa pera ma na hatu tipua raa seai ma ni atua hakamaoni i roto te maarama nei; taatou e illoa hoki pera ma TeAtua Hokoia koi e hakamaoni.

⁵ Niaina ma e isi tammaki na mee na tama e hakammaha ma ni atua i te vaelani ia ma te maarama nei, ia niaina roo ma e tammaki hoki na atua ia ma na ariki, ⁶ e meia taatou e isi koi TeAtua hokotahi, te Tamana ia ma te Tama ni pena iho na mee hakaatoa raa, tena taatou e ora koi i te Tama raa, tena e isi hoki TeAriki hokotahi, Jisas Krai te Tama tera na mee hakaatoa ni ppena mai i na mahi Aia raa, ia taatou e ora koi i na mahi te Tama raa.

⁷ Emeia se mee ma na tama hakaatoa e illoa te hakamaoni nei. Alaa tama koi mamannatu koi na hatu tipua, ia te saaita laatou e kkai na kai laatou e hoki ake na hatu tipua raa, na tama

raa ku mannatu ma na kai raa ni kai na hatu tipua, tena laatou ku mamannatu haeo, tena ku mannatu hoki ma laatou ku ssara e mee na kai laatou e kkai raa. ⁸ Ia tena na kai raa se lavaa te mee te nnoho taatou ma TeAtua raa ki tauareka; kame taatou se kkai na kai raa, taatou se lavaa te llano ni mee, tena kame taatou e kkai na kai raa, taatou se lavaa hoki te too ni mee.

⁹ Emeia hakamattonu, auu se mee ma akoe e ttana te ppena na mee hakaatoa, tena ma akoe ku mee na tama se hakattina hai mahi raa ki hai ssara. ¹⁰ Kame he tama te hakatina aia raa se hai mahi e kite akoe, te tama ma “e hakatina raa”, e kai i roto na hare aitu na hatu tipua raa, tena kaa hea akoe e ppena raa kame se lavaa te mee te hakataakoto te tama naa ki ivi no kai na kai na tama e hoki ake na hatu tipua raa? ¹¹ Tena te iroa akoe raa e mee te hakatina teeraa taina akoe, te tama Krai ni mate hoki ma aia raa ki rano. ¹² Ia tena akoe e ppena te mee e ssara kame akoe e mee te hakatina teeraa tama no sara, tena te tama raa ku ppena hea aia e maanatu ma e sara raa, tena akoe hoki ku sara i na karemata Krai. ¹³ Ia tena kame na kai raa e mee teeraa tama te lotu no hai sara, tena anau ku se lavaa hoki te kai na punnohi ki se lavaa anau e mee teeraa taina anau ki hai sara.

9

Na mahi ia ma na hehekau te aposol

¹ Aiea anau seai ma he tama e ttana? Eaa, anau seai ma he aposol Krai? Anau ni mee raa se kite Jisas TeAriki taatou raa? Kaa kootou ku hakattina naa seai ma ko na hehekau anau ma TeAriki raa? ² Niaina alaa tama se hakattina ma

anau he aposol, e meia kootou e illoa! E mee kootou e hukui na ora kootou raa ma TeAriki, tena na ora kootou raa e huri ake te hakamaoni pera ma anau he aposol.

³ Te saaita na tama e tattara haeo anau, tena anau e tattara ake na tama raa i te vahi anau hokonnau. ⁴ Eaa, anau se tau te haanai ria, ia te haa unu ria e mee na uata anau ni ppena raa?

⁵ Eaa, anau se tau te tautari na tiputipu alaa aposol ma te taina TeAriki raa ia ma Pita no too he avana ma anau i te lotu ki hahaere maaua i na horau anau e hahaere raa? ⁶ Eaa, teenei ko maaua ma Banabas koi e me ki hehekau ki tokenaki te nnoho maaua nei?

⁷ E isi na tama ppuhu e lavaa te sui na kai laatou hokolaatou ki oo no ppuhu? E isi na tama e ttori na kai, tena laatou ku se lavaa te kkai na kai laatou ni ttori raa? E isi na tama lollohi na manu tera se lavaa te unu na vai uu na sipsip laatou e lollohi raa?

⁸ Anau hokonnau se isi te hakaoti na tattara hai auna anau e tattara te aho ma te aho raa, e mee na tuaa raa e tattara te mee hokotahi nei koi.

⁹ Taatou e ppau i roto na tuaa Moses ma,

“Auu se nnoa he mee ki ppui te maihu te bulmakau raa te saaita aia e lakalaka vaa aruna na hua raa ki hopo na penu raa i taha.”

Eaa, TeAtua e maanatu hai mahi te manu raa?

¹⁰ Eaa, te hakataakoto te tattara raa se tattara koi taatou? Noo, na tuaa raa e tattaa mai taatou. Na tama e tuei raa ia ma na tama e ttori na kai raa e tau te hakattina pera ma laatou e me ki too na tuhana laatou i na kai raa. ¹¹ Maaua e ttori na hua TeAnana Tapu raa i roto kootou. Eaa, e mmaha

roo kame maaua e kainno atu kootou ki tokonaki maaua? ¹² Kame alaa tama e lavaa te nnoho no kkira atu kootou ki tokonaki laatou, tena kaa maaua se isi hoki na mahi i aruna na tama raa ki kkira atu kootou ki tokonaki maaua?

Emeia maaua se hihhai ki nnoho koi no kkira atu kootou. Maaua ku too na mee hakaatoa ki se lavaa he mee hoki e ttuu vaa mua te Rono Tauareka Jisas raa. ¹³ Hakamaoni kootou e illoa pera ma na tama e hehekau i roto na Hare Tapu raa e too na kai laatou raa i roto te Hare Tapu, tena na tama e hoki na hoki i aruna na olta raa e too na tuhana laatou i na hoki raa. ¹⁴ Ia e ssau hoki, TeAriki ni tattara mai pera ma na tama e takutaku te Rono Tauareka raa e tau te too na tuhana laatou i na hehekau laatou ni ppena raa.

¹⁵ Emeia anau se hihai ki kainno atu kootou i te vahi anau, ia anau se taataa atu kootou vahao nei ma ki kou mai ni mee ma anau. Anau e tau koi te mate i mua! Se hai tama e lavaa te hakatike na tattara ahu anau nei no mee ma ni tattara vare koi. ¹⁶ Anau se tonu te ahu pera ma anau e takutaku te Rono Tauareka raa. Emeia anau e kauna ria ki ppena te mee nei. Ia tena anau e me ki haeo roo kame anau se takutaku te Rono Tauareka raa! ¹⁷ Kame anau e hihai ki hehekau marino i te vahi anau hokonnau, tena anau e me ki kkira atu kootou ki sui anau; e meia anau e hehekau, maitaname TeAtua ni hirihiri anau ki ppena te hehekau nei. ¹⁸ Kaa he sui peehee anau e too? Teenei he meana koi ki takutaku atu te Rono Tauareka raa se isi te sui, ia ki se mee ma anau e isi na mahi i te vahi te hehekau anau ma te Rono Tauareka raa.

¹⁹ Se hai tama e hakamaatua anau, tena anau e ttana roo; e meia anau e mee ma anau hokonnau ki hehekau ma na tama hakaatoa, ki lavaa anau

te tokonaki tammaki na tama ki hakattina. ²⁰ Te saaita anau e hehekau ma na Jiu raa, anau e noho pera ma he Jiu ma ki lavaa anau te tokonaki tammaki na tama. Niaina anau se noho i raro na tuaa Moses, anau e noho koi pera ma anau ni noho te saaita anau ni hehekau ma na tama e nnoho i raro na tuaa raa ma ki lavaa anau te tokonaki na tama raa. ²¹ Ia e ssau pera hoki, te saaita anau ni hehekau ma na tama seai ma ni Jiu raa, anau e noho pera ma he tama seai ma he Jiu, tena ki se tautari na tuaa na Jiu raa ma ki lavaa anau te tokonaki na tama seai ma ni Jiu raa. Te mee nei se mee pera ma anau se tautari na tuaa TeAtua raa; anau e tautari hakamaoni na tuaa Krai. ²² Anau e nnoho ma na tama se hakattina hakamaoni raa, tena anau e noho hoki pera ma he tama se hakatina ma ki lavaa anau te tokonaki na tama raa. Ia tena anau e mee pera ma he tama koi na tama hakaatoa ma ki lavaa anau te kou ake he tokonaki peehee anau e lavaa ki tokonaki alaa tama ki too te ora hakamaoni raa. ²³ Anau e ppena na mee nei hakaatoa raa e mee anau e hihai ma te Rono Tauareka raa ki ttoha i na kina hakaatoa.

²⁴ Kootou e illoa pera ma tammaki na tama e me ki huro te haiva, e meia he tama hokotahi koi e me ki mua. Tena taatou ki huro na mahi taatou ki ttae i te kaha. ²⁵ Na tama hakaatoa e koukkou ki huro te haiva raa e koukkou na mahi ma ki lavaa laatou te too na haiva tera e me ki oti ku ppara raa koi; e meia taatou e me ki huro ki too na haiva tera e me ki mmoe tahi se isi te hakaoti raa. ²⁶ Tera hea anau e tere tahi ma ki tae i te kaha raa, ia anau e ssau hoki pera ma na tama e ppuhu tera se hihai ma na rima anau e pehipahi

raa ki llaka. ²⁷ Anau e tukituki te tinotama anau raa ki tautari hakamaoni hea e tonu, ka oti alaa tama ku tauttari na tattara anau ni takutaku raa, tena anau ku se iroatia te Aho naa.

10

Na poroporo i te vahi na hatu tipua

¹ Aku taina ma aku kave, anau e hihai ma kootou ki mannatu hea ni kapihi ake i na tipuna taatou i mua tera ni tauttari Moses raa. Na tama raa e hahaere hakaraoi roo ma te pukureurehu raa, tena ki oo hakaraoi roo vaa roto te Moana e Mmea raa*. ² Na tama raa hakaatoa e too te hakoukou tapu i roto te pukureurehu ia ma te lottai raa pera ma ni tama tauttari Moses. ³ Na tama raa hakaatoa ni kkai te haraoa e tapu raa, ⁴ tena ki unu te vai e tapu raa. Na tama raa e unu te vai e hamai i roto te hatu e tapu tera e hahaere ma laatou raa, tena te hatu naa ko Krai. ⁵ Emeia te saaita naa TeAtua se hihia roo alaa tama na tama naa, tena na tinotama na tama ni mmate raa ku masseu huri vaa roto te kina e tuu mahoa raa.

⁶ Tena na mee nei ku mee pera ma ni mee e akoako mai taatou, ki poroporo mai taatou ki se hihai na mee sakkino pera ma na tama te saaita raa ni ppena raa, ⁷ ia ki se hakamarumaru na hatu tipua pera ma na tama te saaita raa ni hakamarumaru raa. E ssau pera ma te Launiu Tapu raa e tattara mai ma, “Na tama raa e nnoho ma ki kkai te kai e rahi,

---

* **10:1** 10.1 te kina nei e mmau ma, ‘te Moana e Mmea,’ alaa kina i roto te Launiu Tapu e mmau ma, ‘te Lottai e Mmea’

tena te unu raa ku mee na tama raa ki ppena na tiputipu sakkino.”

⁸ Taatou ki se ppena na tiputipu se ttonu pera ma alaa tipuna taatou ni ppena i mua raa no mmate tipu rua ma toru na simata (23,000) na tama te saaita naa i roto te aho hokotahi raa. ⁹ Taatou se lavaa te hahaaite TeAriki pera ma alaa tipuna taatou i mua raa. Na tama raa ni uutia ria na laponu no mmate. ¹⁰ Taatou se lavaa te tamumu pera ma alaa tipuna taatou i mua raa, e mee te ensel te mate raa ni haere iho no taa na tama raa no mmate.

¹¹ Na mee nei hakaatoa ni kapihi ake i na tama raa ma ki poroporo mai taatou ki illoa, tena na tama e tattaa mai na mee raa pera ma ni hakamaataku taatou. E mee taatou e nnoho te saaita te maarama nei ku hamai i te hakaotioti.

¹² Kame akoe e maanatu pera ma akoe e ttuu mmou i te hakatina akoe, tena akoe ki hakamatotonu ka oti akoe ku tteiho i na hahaaite. ¹³ Na hahaaite hakaatoa akoe e ttiri raa ko na hahaaite na tama hakaatoa e ttiri tahi raa. Emeia TeAtua se ssiri na tattara hakamaoni Aia ni hakamoe raa, tena Aia se lavaa te tiaki akoe ki hahaaite ria ki raka i aruna ma na mahi akoe, ma ki lavaa akoe te ttuu mmou. Te saaita akoe e ttiri na hahaaite, TeAtua e me ki kou atu na mahi akoe ki ttuu mmou, tena ku kou atu hoki he ara ki hakasao i taha ma na hahaaite naa.

¹⁴ Ia tena, aku soa laoi; hakalluu i taha ma na tama e hakamarumaruru na hatu tipua raa. ¹⁵ Anau e tattara atu kootou na tama e atamai raa ki hakatonutonu hokkootou ma na tattara anau nei. ¹⁶ Te saaita taatou e unu te kapu TeAtua ni hakatapu i te kai TeAriki raa, taatou e vaevae

hoki te toto Krai. Tena te saaita taatou e ttohi te haraoa raa no kkai raa, taatou e vaevae hoki te tinotama Krai. ¹⁷ Maitaname teeraa he haraoa hokotahi koi, tena taatou hakaatoa niaina ma taatou e tammaki, taatou he tinotama hokotahi hoki, e mee taatou hakaatoa e vaevae te haraoa hokotahi raa.

¹⁸ Mannatu na tiputipu na tama Israel raa; na tama ni kkai hea na tama raa ni hoki ake TeAtua i aruna na olta te saaita laitou ni kkutu hakaatoa no lotu raa. ¹⁹ Kootou e illoa hea anau e hakataakoto? Anau e hakataakoto pera ma na hatu tipua ia ma na kai kootou e hoki ake na hatu tipua raa seai ma ni mee hakamaoni. ²⁰ Anau e tattara na kai na tama e hoki i aruna na olta na tama se hakattina TeAtua raa, tena na kai raa ni kai e hoki ake na tipua sakkino, seai ma TeAtua. Tena anau se hihai ma kootou ki hukui ma na tipua naa. ²¹ Kootou se lavaa te unu te kapu TeAriki raa, tena ma ku unu te kapu na tipua raa hoki; kootou se lavaa te kkai i aruna te olta TeAriki raa, tena ma ku kkai na kai i aruna na olta na tipua raa. ²² Eaa, taatou e hihhai ki hakasanosano TeAriki? Eaa, taatou e mannatu ma na mahi taatou raa e llaka i aruna na mahi Tama raa?

²³ Na tama e tattara ma, “Taatou e ttana koi te ppena na mee hakaatoa.” Te mee naa e hakamaoni, e meia se mee ma na mee hakaatoa e taualleka. “Taatou e ttana te ppena na mee hakaatoa”, e meia se mee ma na mee hakaatoa e lavaa te tokonaki na ora taatou. ²⁴ Auu se haere seseen ma ki tauareka koi akoe, e meia seseen hoki te tauareka alaa tama.

²⁵ Kootou e ttana te kkai na punnohi hakaatoa

na tama e suisui i na maket raa, e meia auu se vahihhiri kame akoe e isi te hakataakoto. ²⁶ Maitaname te Launiu Tapu raa e tattara ma,

“Te maarama nei ia ma na mee hakaatoa i roto te maarama nei raa ni mee TeAtua.”

²⁷ Kame he tama se hakatina TeAtua e hakkoro akoe, tena akoe ku maanatu ma ki oo koorua, tena akoe ku kai koi hea te tama naa e pare atu raa, ia auu se vahihhiri kame akoe e isi te hakataakoto. ²⁸ Emeia kame he tama e meatu akoe ma, “Na kai nei ku oti te hoki ake na hatu tipua,” tena akoe se lavaa te kai na kai naa ki lavaa akoe te tokonaki te tama e meatu raa, ia ki tau hoki ma te hakataakoto akoe, ²⁹ ia se mee ma hea akoe e hakataakoto raa koi, e meia ki tokonaki te hakataakoto te tama e tattara atu akoe raa.

Tena kame teeraa tama e vahiri atu ma, “Kaa anau e me ki ttana peehee te saaita te hakataakoto teeraa tama e ppui vaa mua raa?

³⁰ Kame anau e hakammaha TeAtua i na kai anau e kai raa, kaa teeraa tama e lavaa peehee te tamumu i te vahi na kai anau e hakammaha ake TeAtua raa?”

³¹ Ia tena, hea akoe e ppena, niaina akoe e kai ia e unu, ppena na mee naa i na mahi TeAtua.

³² Nnoho hakaraoi ki se lavaa kootou te nonnoho haeo ma na Jiu raa, ia na tama seai ma ni Jiu raa ia ma te hare lotu TeAtua raa. ³³ Tauttari hea anau e ppena; anau e hahaiivi ma ki mee na tama hakaatoa ki hihhia i na mee anau e ppena raa, tena anau se maanatu koi te tauareka anau, e meia anau e maanatu hoki te tauareka na tama hakaatoa ki lavaa anau te tokonaki na tama raa ki ora.

11

¹ Tena tauttari na tiputipu anau, e ssau pera ma anau e tautari na tiputipu Kraiis raa.

Tiputipu na hhine te lotu

² Anau e hakammaha kootou, maitaname kootou e mannatu tahi anau, tena ki tauttari na akoako anau ni akoako atu kootou raa. ³ Emeia anau e hihai ma kootou ki mannatu pera ma Kraiis e hakanaaniu i aruna na taanata hakaatoa, ia na taanata raa e hakananniu i aruna na hhine laatou raa, tena TeAtua e hakanaaniu i aruna Kraiis. ⁴ Tena kame he tanata e uhi te pohouru aia te saaita aia e lotu ia ma te saaita aia e takutaku ake na tattara TeAtua raa i na tama hakaatoa raa, te tama naa e hakanapa Kraiis. ⁵ Tena te hine se uhi te pohouru aia raa te saaita aia e lotu ia ma te saaita aia e takutaku ake na tattara TeAtua raa i na tama hakaatoa raa, te hine naa e hakanapa te avana aia raa, tena te hine se uhi te pohouru aia raa se kee ma te hine te pohouru aia raa e tahi no mmore raa. ⁶ Kame he hine se uhi te pohouru aia, tena te hine naa e tau koi te ttuu te rouru aia raa ki mmore. Te ttuu ia ma te tahi te pohouru te hine no mmore raa he mee roo e hakannapa, tena te hine raa e tau koi te uhi te pohouru aia raa. ⁷ Na taanata se tau te uhi na pohouru laatou raa, e mee te tanata raa e huri mai te tipu ia ma na mahi TeAtua. Tena te hine raa e huri mai na mahi te tanata; ⁸ maitaname TeAtua se pena mai te tanata raa i te hine, e meia te hine raa e pena mai i te tanata. ⁹ Tena TeAtua se pena te tanata raa ma ki kou ake te hine raa; e meia TeAtua e pena te hine raa ma ki kou ake te tanata. ¹⁰ E mee na ensel raa e kkite hoki, tena na hhine raa e tau

te uhi na pohouru laatou raa ki huri ake pera ma laatou e nnoho i raro na mahi na taanata laatou raa. ¹¹ Ia i roto na ora taatou ma TeAriki, te hine raa se noho i taha ma te tanata, tena te tanata raa se noho i taha ma te hine. ¹² E mee te hine raa e pena mai i te tanata, ia e ssau hoki, te tanata raa e haanau mai i te hine; e mea teeraa ko TeAtua e pena iho na mee roo hakaatoa.

¹³ Mamannatu hakaraoi ma e tauareka na hhine raa ki se uhi na pohouru laatou raa te saaita laatou e lotu ake TeAtua i roto te lotu na tama hakaatoa raa. ¹⁴ Na tiputipu taatou i te maarama nei raa e huri mai taatou pera ma te tanata rouru lloa raa e hakannapa, ¹⁵ e mee na rouru e lloa raa he ata na hhine. TeAtua e kou ake na rouru e lloa raa i na hhine ma ki uhi na pohouru laatou raa. ¹⁶ Emeia kame he tama e hihai ki hakatauttau ma anau te hakataakoto nei, tena anau e lavaa koi te meatu pera ma taatou ia ma na hare lotu TeAtua raa se isi na tiputipu peenei i te vahi te hakamarumaru.

Te Kai TeAriki

(Matiu 26.26–29; Mak 14.22–25; Luk 22.14–20)

¹⁷ I roto na tattara poroporo nei, anau se hakammaha kootou, e mee te kutukutu kootou ma ki lotu raa e haeo roo, se mee ma e tauareka. ¹⁸ Te kaamata raa anau e rono pera ma e isi na katurana i roto kootou e hakataukaa ma kootou na saaita kootou e kkatu raa, tena anau e hakatina ma kame e hakamaoni. ¹⁹ (Ia se lavaa te raka, e me ki isi roo na haeo i roto kootou ma ki kkite kootou ma ko na tama hee e ttonu.) ²⁰ Te saaita kootou e kkatu hakaatoa pera ma he katurana hokotahi ma ki kkai raa, kootou se mee ma e kkai te kai tapu TeAriki raa. ²¹ Maitaname te saaita

kootou e kkai raa, kootou e kkai huri koi, tena alaa tama ku nnoho hikkai, tena alaa tama ku unu no vvare roo. ²² Kootou se isi na hare te nnoho no kkai ia ma no unu? Eaa, kootou e me ki huri ake te se hihhai kootou i na tama te lotu, tena ku mee na tama hakaalloha raa ki nnapa? Kootou e hihhai ma anau ki tattara atu kootou peehee i te mee nei? Eaa, anau ki hakammaha kootou? Se lavaa roo!

²³ E mee anau e too na tattara TeAriki raa, tena ki hakatae atu i kootou: pera ma TeAriki Jisas, te poo Judas ni hakari ake Aia i na tama haeo raa, Tama raa e too te muri haraoa raa ²⁴ no hakammaha ake TeAtua, tena ki ttohi te haraoa raa, tena ki meake, “Teenei ko te tinotama Anau tera Anau e kou atu ki tokonaki kootou. Ppena peenei ki mannatu kootou Anau.” ²⁵ Na tama raa ni kkai roo no oti, tena Tama raa ku too te kapu raa, tena ki meake pera ma Aia ni meake raa hoki ma, “Teenei ko te kapu te tattara e ivi vahao nei TeAtua tera e moe i roto te toto Anau raa. He saaita peehee kootou e unu te kapu nei, kootou ku mannatu Anau.”

²⁶ Te hakataakoto nei e mee peeraa ma na saaita hakaatoa kootou e kkai te haraoa nei raa, tena ki unu te kapu raa, kootou e tauhano te huri ake te mate TeAriki raa haere ki tae roo te saaita Aia e me ki vaakai mai raa. ²⁷ Te mee nei e mee pera ma kame he tama kootou e kai te haraoa TeAriki raa, tena ki unu te kapu Aia raa ma te hakataakoto se tonu ma te Tama raa, tena te tama naa ku sara i te vahi te tinotama, ia ma te toto TeAriki raa. ²⁸ Ia tena kootou ki tilottilo hakaraoi na ora kootou raa i mua, tena kootou ku lavaa te kkai te haraoa raa, tena ku

unu te kapu raa. ²⁹ Maitaname kame he tama se hakammaha te tinotama TeAriki raa te saaita aia e kai te haraoa, tena ku unu te kapu raa, TeAtua e me ki hakatonutonu te tama naa. ³⁰ Tera hea tammaki na tama kootou e lavvea no matanaenaena, tena tammaki ku oti te mmate. ³¹ Kame taatou e tilottilo hokotaatou i mua, TeAtua se lavaa te hakatonutonu taatou. ³² Emeia TeAriki e hakatonutonu no poroporo taatou ma ki se lavaa taatou te hakatonutonu ria hakapaa ma te maarama nei.

³³ Ia tena, aku taina, te saaita kootou e kkutu ma ki kkai te kai tapu TeAriki raa, kootou ku hakattari ki kaatoa kootou hakaatoa. ³⁴ Tena kame ni tama kootou ku hikkai, kootou ku kkai i na hare ki se lavaa TeAtua te hakatonutonu kootou te saaita kootou e kkutu hakaatoa raa. Tena i te vahi alaa hakataakoto, anau e me ki hakatonu na hakataakoto naa te saaita anau e tae atu kootou raa.

12

Na hoki TeAnana Tapu

¹ Te saaita nei taatou ki tattara na mee kootou ni tattaa mai i te vahi na hoki TeAnana Tapu raa.

Aku taina, anau e hihai ma kootou ki illoa te hakamaoni na mee nei. ² Kootou e illoa pera ma te saaita kootou koi nnoho pouri raa, kootou ni hakattaki sara ria tammaki na saaita ma ki hakamarumaru na tipua se isi na ora raa. ³ Anau e hihai ki meatu kootou pera ma te tama e hakattaki ria TeAnana Tapu raa se lavaa te tattara ma, “Anau e tuku te haeo Jisas!”, tena se hai tama e lavaa te tattara ma, “Jisas ko TeAriki,” kame TeAnana Tapu raa se hakattaki aia.

⁴ E isi tammaki na hoki e ttapu, e meia teenaa ko TeAnana Tapu hokotahi naa koi e kou ake na hoki raa i na tama. ⁵ E tammaki na hehekau koi mmoe, e meia taatou e hehekau ma TeAriki hokotahi naa koi. ⁶ E tammaki na illoa ki ppena na mee, e meia teenaa ko TeAtua hokotahi naa koi e kou mai na illoa raa. ⁷ TeAnana Tapu e huri mai na mahi Aia i roto taatou hakaatoa ma ki tokonaki na tama hakaatoa. ⁸ TeAnana Tapu e kou ake teeraa tama na mahi ki tattara mai na tattara te atamai, tena teeraa tama, TeAnana Tapu e kou ake na mahi ki iroa na mee hakaatoa. ⁹ TeAnana Tapu hokotahi naa koi e kou ake te hakatina te tama, tena ki kou ake teeraa tama na mahi ki tokonaki na tama lavvea raa ki taualleka. ¹⁰ TeAnana Tapu raa e kou ake teeraa tama na mahi ki ppena na mirakol, tena ki kou ake teeraa tama na mahi ki takutaku na tattara TeAtua raa, tena ki kou ake teeraa tama na mahi ki iroa ma te hoki raa e hamai TeAnana Tapu ma sei. Tena teeraa tama Aia e kou ake te hoki ki tattara na tattara e kkee, tena Aia e kou ake teeraa tama te iroa ki hakari mai na hakataakoto na tattara raa. ¹¹ Emeia teenaa ko TeAnana Tapu hokotahi naa koi e ppena na mee nei hakaatoa; ia ki tautari hea Aia e hihai, tena Aia e kou ake tammaki na hoki e kkee i na tama.

Te tinotama Krai

¹² Krai e ssau pera ma he tinotama hokotahi tera e isi tammaki na paa kina; teeraa he tinotama hokotahi koi, niaina ma te tinotama raa e tammaki na paa kina e huhukui ake. ¹³ Taatou hakaatoa e ssau peeraa hoki, niaina ma taatou ni Jiu, ia ni tama sei ma ni Jiu, niaina ma taatou

e hehekau ma na tama, ia niaina ma taatou ni tama e ttana, TeAnana Tapu hokotahi naa ku oti te hakoukou tapu taatou ki hukui peeraa ma he tinotama hokotahi, tena taatou hakaatoa ku oti te unu TeAnana Tapu hokotahi naa.

¹⁴ E mee te tinotama raa seai ma he tinotama hokotahi koi, e meia te tinotama raa e tammaki na paa kina. ¹⁵ Kame te vae raa e tattara ma, “E mee anau seai ma he rima, tena anau seai ma he paa kina te tinotama raa,” niaina ma te vae raa e tattara peehee, e meia aia e hukui ake hoki ma i te tinotama raa. ¹⁶ Tena kame te katarina raa e tattara ma, “E mee anau seai ma he karemata, tena anau seai ma he paa kina hoki te tinotama raa,” niaina ma te karemata raa e tattara peehee, e meia aia e hukui ake hoki i te tinotama raa. ¹⁷ Kame te tinotama raa hakaatoa he karemata koi, tena kaa te tinotama raa e lavaa te rono peehee? Ia kame te tinotama raa he katarina koi, tena kaa te tinotama raa e lavaa te hunu peehee na mee? ¹⁸ TeAtua e pena te tinotama, tena ki huhukui ake na paa kina raa ki tipu te tinotama raa peenei ki tautari te hihai Aia. ¹⁹ E me ki se lavaa te isi te tinotama kame te tinotama raa hakaatoa he vae. ²⁰ Tera hea e isi tammaki na paa kina, e meia te tinotama raa e hokotahi koi.

²¹ Ia tena te karemata raa se lavaa te meake te rima raa ma, “Anau se hihai akoe ki tokonaki anau!” Tena te pohouru raa se lavaa te meake te vae raa ma, “Anau ku se hihai akoe ki tokonaki anau.” ²² Mannatu hakaraoi, na tinotama taatou nei se lavaa te tutuu laoi kame na paa kina na tinotama taatou e mee ma e pammee raa e seai; ²³ ia tena na paa kina taatou e mee ma e pammee

raa ko na kina taatou kame e lollohi hakaraoi raa roo, ia na kina te tinotama e tiputipu haeo raa ko na kina taatou e hakasessere raa roo, ²⁴ tena taatou se lavaa hoki te lollohi na paa kina e tutuu laoi raa. TeAtua Hokoia e hukui te tinotama raa ki kaatoa, ki lavaa na paa kina e tutuu laoi raa te hakammaha na paa kina e tutuu haeo raa. ²⁵ Ia tena se isi te hakataukaa i roto te tinotama, e meia na paa kina raa hakaatoa e hakataakoto mmaha hokolaatou. ²⁶ Kame he kina hokotahi i roto te tinotama raa e hakalono lihu, na kina hakaatoa e me ki hakalono lihu, ia kame he kina hokotahi e hakammaha ria, tena na kina raa hakaatoa e me ki hihhia.

²⁷ Kootou hakaatoa ko te tinotama Krai, tena taatou hakaatoa e hukui ma te tinotama Tama raa. ²⁸ I roto na hare lotu, TeAtua ku oti te hakamoemoe tonu na mee roo hakaatoa, na aposol raa kaamata, tena te hakarua raa ko na profet, tena te hakatoru raa ko na tisa, tena na tama e ppena na mirakol raa e pare ake, tena na tama TeAtua e kou ake na mahi ki tokonaki na tama lavvea ki taualleka raa ia ma na tama e tattara na tattara e kkee raa. ²⁹ Seai ma na tama hakaatoa ni aposol, ia hakaatoa seai ma ni profet, tena hakaatoa seai ma ni tisa. Seai ma na tama hakaatoa e isi na mahi TeAtua kippena na mirakol, ³⁰ ia ki tokonaki na tama lavvea raa ki taualleka, ia ki tattara na tattara e kkee ia ma ki hakari mai na hakataakoto na tattara e kkee raa. ³¹ Anau e me ki huri atu kootou na hoki e hakananniu.

Ia teenei ko te ara hokotahi koi e tauareka anau e me ki huri atu.

13

Na tiputipu te laoi

¹ Niaina ma anau e iroa te tattara na tattara taatou na tama ia ma na tattara na ensel raa, e mea kame anau se isi te laoi, tena na tattara anau raa e me ki ssau koi pera ma te tani te pelo na tama e likiliki ma te muri katana raa.

² Niaina ma anau e isi te hoki ki takutaku, ia niaina ma anau e isi te iroa ia ma te atamai i na hakataakoto e huuna ria raa, ia niaina ma anau e isi te hakatina ki kkene na mouna, e mea kame anau se isi te laoi, tena anau he mee vare koi.

³ Niaina ma anau e vaevae na hekau anau raa hakaatoa, tena ki hoki ake te tinotama anau raa i na tama ki ttuni, e mea kame anau se isi te laoi, tena na mee anau ni ppena raa se lavaa te tokonaki anau.

⁴ Te pasemmu ia ma te kai marie raa e huri mai te laoi; ia seai ma ko te manava kkere, te hakatannata ia ma te ahu; ⁵ te laoi se isi na tiputipu sakkino, ia se isi te kai manako, ia se isi te manava haeo; te laoi se mee ma akoe ki mamaanatu na mee na tama ni ppena e sara i akoe raa. ⁶ Te laoi se mee ma akoe ki hihia i na mee sakkino, e mea te laoi e mee ma akoe ki hihia i na mee e ttonu hakamaoni. ⁷ Te laoi se isi te hakaoti, tena te laoi e isi te hakatina, te noho varatoa ia ma te laumarie tera se lavaa te oti.

⁸ Te laoi e moe tahi na vahao hakaatoa. E isi na tattara taualleka, e mea na tattara raa se mmoe roroa; ia e isi na hoki ki tattara na tattara e kkee, e mea na hoki raa e me ki oo no oti, tena e isi na illoa, e mea na illoa raa e me ki oo no seai. ⁹ Maitaname na hoki taatou i te vahi te illoa ia ma na hoki na tattara hakamaoni raa se kaatoa; ¹⁰ e

meia te saaita te hakamaoni raa e tae mai, tena na mee se kaatoa raa e me ki oti.

¹¹ Te saaita anau koi tamariki raa, na tattara anau, te tinotama anau ia ma na hakataakoto anau raa koi tamalliki roo, te saaita nei anau ku matua, tena anau ku peesia na tiputipu na tamalliki raa i taha. ¹² Hea taatou e kkite te saaita nei raa e ssau pera ma te inaina akoe e matamata i roto te kalasi e nnehu no kite na karemata akoe hokkoe. Tena te iroa anau te saaita nei raa se kaatoa, e mea i muri; te iroa anau raa e me ki kaatoa e ssau pera ma TeAtua e iroa hakamaoni roo anau raa.

¹³ Tena te saaita nei na mee e toru nei e mmoe i roto taatou: te hakatina, te noho varatoa ia ma te laoi; e mea te laoi raa e raka roo i aruna na mee e toru nei.

14

Alaa hoki taualleka TeAnana Tapu

¹ Kootou ki hai na mahi kootou ki too te laoi. Tena kootou ki mannako na hoki TeAnana Tapu raa, taohi mua te hoki ki takutaku na tattara TeAtua raa. ² Na tama e tattara na tattara e kkee raa se tattara ake i na tama, e mea laatou e tattara ake TeAtua, maitaname se hai tama e lavaa te iroa na tattara laatou e tattara raa. Na tama raa e tattara mai i na mahi TeAnana Tapu raa na mee hakamaoni koi huuna ria raa. ³ Emeia na tama e takutaku na tattara TeAtua raa e tattara ake na tama ki tokonaki na tama raa, ia ki hapapurupuru ake na tama raa ki taualleka na hakataakoto laatou raa. ⁴ Na tama e tattara na tattara e kkee raa e tokonaki koi laatou hokolaatou, e mea na tama e takutaku na tattara

TeAtua raa e tokonaki na tama hakaatoa i te lotu raa.

⁵ Anau e hihai ma kootou hakaatoa ki tattara na tattara e kkee; e meia Anau e hihai mahi roo ma kootou ki isi na hoki ki takutaku na tattara TeAtua raa. E mee te tama e takutaku na tattara TeAtua raa e tokonaki hai mahi roo i aruna te tama tera e tattara na tattara e kkee raa. Emeia kame e isi te tama e lavaa te hakari mai na tattara e kkee te tama raa e tattara raa, tena te tama naa e lavaa te tokonaki na tama hakaatoa i te lotu. ⁶ Aku taina, te saaita anau e tae atu kootou raa, tena kaa he tokonaki peehee kootou e me ki too kame anau e tattara atu kootou na tattara e kkee raa? Se isi te tokonaki kootou e lavaa te too, e meia kootou e lavaa te tokonaki ria kame anau e tattara atu na mee TeAtua ni huri mai raa, tena ku tattara atu na tattara i te atamai ia ma na tattara TeAtua raa ia ma alaa akoako hoki.

⁷ Taatou ki kkira ake na mee se isi na ora pera ma te kohe ia ma te haap raa, ia kame he tama se iroa te hakatani na mee raa, tena kaa taatou e me ki illoa peehee ma aia e hakatani te rue peenei? ⁸ Tena kame te tama e iriiri te puu raa se iri tonu te tani te taua, tena kaa koai te tama e me ki tanattana ki haere no ppuhu te taua raa? ⁹ Ia e ssau hoki, kaa na tama e me ki illoa peehee na tattara akoe raa, kame na tattara e kkee akoe raa se matahua? Tena na tattara kootou e tattara raa e me ki huro vare koi no llano! ¹⁰ E isi tammaki roo na tattara i roto te maarama nei, tena na tattara hakaatoa e isi na hakataakoto laatou. ¹¹ Emeia kame anau se iroa na tattara na tama raa, tena na tama e tattara na tattara raa e me ki mee pera ma ni tama alaa henua i anau, tena anau e me ki mee pera ma he

tama teeraa henua i na tama naa. ¹² Emeia e mee kootou e hihhai roo ma ki too na hoki TeAnana Tapu raa, tena kootou ki hai na mahi no tokonaki hakamaoni na tama te lotu raa.

¹³ Tena te tama e tattara na tattara e kkee raa e tau te lotu ake TeAtua ki kou ake te hoki ki hakari na hakataakoto na tattara aia e tattara raa.

¹⁴ Maitaname kame anau e lotu ake peenei, tena te anana anau raa e lotu hakamaoni, e meia te hakataakoto anau raa e me ki mmao roo. ¹⁵ Kaa hea anau e me ki ppena? Anau ki lotu ma te anana anau, tena ku lotu hoki ma te hakataakoto anau raa, tena ku huhua ma te anana ia ma te hakataakoto hoki anau. ¹⁶ Kame akoe e lotu ake TeAtua ma te anana koi akoe, tena kaa na tama e kkutu kootou raa e me ki meatu “Amen” peehee i te lotu akoe e lotu ake TeAtua raa, e mee na tama raa se illoa na tattara akoe e tattara raa? ¹⁷ Niaina ma te lotu akoe e lotu ake TeAtua raa e tauareka roo, e meia te lotu naa se lavaa te tokonaki na tama hakaatoa.

¹⁸ Anau e hakammaha TeAtua, e mee anau e iroa roo te tattara na tattara e kkee raa i aruna kootou. ¹⁹ Emeia i roto te lotu, anau e me ki ppehi koi e rima na tattara na tama e lavaa te illoa raa ki akoako alaa tama, tena e rima na tattara raa e raka roo i aruna ma te simata na tattara tera anau e tattara i na tattara e kkee raa.

²⁰ Aku taina, kootou ki se tauttari na tiputipu na tamalliki, e meia kootou ki mee pera ma ni tamalliki tera se illoa na mee sakkino, tena ku mee pera ma ni tama ku mattua i na hakataakoto kootou. ²¹ Na tattara nei e mmau i roto te Launiu Tapu:

“TeAtua e tattara ma,

‘Anau e me ki tattara ake te kanohenua Anau raa,

tena na tama alaa henua e me ki tattara ake na tattara Anau raa,
e meia te kanohenua Anau raa se lavaa te hihhai ki hakallono na tattara Anau raa.’”

²² Tena te hoki te tattara na tattara e kkee raa e huri ake te hakamaoni i na tama se hakattina raa, seai ma na hakattina ana raa. Tena te hoki ki takutaku na tattara TeAtua raa e huri ake te hakamaoni i na hakattina ana raa, seai ma na tama se hakattina raa.

²³ Kame te lotu raa e kkutu hakaatoa, tena na tama raa hakaatoa ku kaamata no tattara na tattara e kkee, tena e isi na tama vare ia ma na tama se hakattina e oo ake i hare, na tama raa kame se tattara ma kootou e vvare? ²⁴ Emeia kame na tama hakaatoa e takutaku na tattara TeAtua te saaita na tama se hakattina ia ma na tama vare raa e oo ake i hare, tena na tama raa e me ki illoa ma laatou e hai sara e mee na tattara laatou e llono raa. Na tama raa e me ki hakatonutonu hokolaatou e mee na tattara hakaatoa laatou ni llono raa, ²⁵ na tama raa e me ki hakari na hakataakoto laatou e huhu raa, tena na tama raa e me ki hakammaha no lotu ake TeAtua peenei, “Hakamaoni roo TeAtua e noho ma kootou i te kina nei.”

Na tiputipu e ttonu te lotu

²⁶ Aku taina, teenei hea anau e hakataakoto. Te saaita kootou e kkutu ki lotu, teeraa tama e me ki huhua na rue te lotu, teeraa tama e me ki akoako, tena teeraa tama e me ki tattara atu na mee TeAtua ni huri ake aia raa, ia teeraa tama e me ki tattara atu na tattara e kkee, tena teeraa tama e me ki hakari atu na hakataakoto na tattara e kkee raa. Na mee nei hakaatoa e me ki tokonaki na tama hakaatoa te lotu raa. ²⁷ Kame he tama e

mee ma aia ki tattara na tattara e kkee, tena tokorua, seai naa tokotoru na tama e tau te tattara. Teeraa tama e tattara no oti, tena teeraa tama ku tattara, tena teeraa tama e me ki hakari mai na hakataakoto na tattara raa. ²⁸ Emeia kame se hai tama i te kina naa e lavaa te hakari atu na hakataakoto na tattara raa, tena te tama e tattara na tattara e kkee raa e tau te tuu hemuu, tena ku tattara ake koi TeAtua i roto te hakataakoto aia raa. ²⁹ Kame tokorua, seai naa tokotoru na tama TeAtua ni kou ake na tattara Aia raa e tau te hakari atu na tattara raa, tena alaa tama ku nnoho no hakatatakoto na tattara na tama raa e tattara raa. ³⁰ Emeia kame he tama e noho i te kina laatou e kkuu raa e too na tattara TeAtua raa, tena te tama e tattara naa e tau te tuu hemuu. ³¹ Kootou hakaatoa e lavaa te takutaku na tattara TeAtua; teeraa tama e tattara no oti, tena teeraa tama ku tattara, tena kootou hakaatoa e me ki illoa, ia e me ki hakattina hakamaoni. ³² Te hoki ki takutaku na tattara TeAtua raa e moe i na mahi te tama e tattara raa, ³³ maitaname TeAtua se hihai ma taatou ki tattara huri, e meia taatou ki tattara tonu, tena ku nnoho laoi.

E ssau pera ma na tama i roto na kuturana na tama te lotu TeAtua raa, ³⁴ na hhine raa e tau te nnoho hemuu i roto na kina e kkuu raa. Na tama raa se ttana ki tattara; peeraa ma te tuua na Jiu raa e tattara mai ma na hhine se lavaa te hakamattua i na kina. ³⁵ Kame na hhine raa e hihai ki illoa he mee, tena laatou ku vahiri ake na taanata laatou raa i hare. E hakanapa kame he hine e tattara i roto na kina na hakattina ana te lotu raa e kkuu.

³⁶ Eaa, na tattara TeAtua raa e oo mai no ttiri kootou? Eaa, na tattara TeAtua raa ni ttae atu

kootou hokkootou koi? ³⁷ Emeia kame he tama e hakataakoto ma aia e hakataetae na tattara TeAtua, ia he tama e isi na hoki TeAnana Tapu, tena te tama naa e tau te iroa pera ma na tattara anau e taataa nei ni tattara TeAriki. ³⁸ Emeia kame te tama naa se hihai ki hakarono na tattara nei, tena kootou se lavaa hoki te hakallono na tattara te tama naa.

³⁹ Ia tena aku taina, kootou ki hakataakoto mmaha i te vahi te takutaku na tattara TeAtua raa, e meia kootou se lavaa te ppui na tama e tattara na tattara e kkee raa. ⁴⁰ Kootou ki ppena tonu, tena ku ppena hakatauareka na mee hakaatoa.

15

Te ora muri Krai

¹ Aku taina, te saaita nei anau e hihai ki tattara atu hakaraoi ki mannatu kootou te Rono Tauareka anau ni takutaku atu kootou raa, te Rono Tauareka tera kootou ni too raa, ia te Rono Tauareka tera ni mee na hakattina kootou raa no ttuu mmau raa. ² Teenei ko te Rono Tauareka anau ni takutaku atu kootou raa. Te Rono Tauareka raa e tokonaki kootou ki too te ora hakamaoni kame kootou e ttaohi mmau na tattara te Rono Tauareka raa, ka oti na hakattina kootou raa kullano vare koi.

³ Anau ni hakatae atu kootou na tattara hakamattua tera anau ni too i mua raa: na tattara nei e mmau hoki i roto te Launiu Tapu pera ma Krai e mate ma na hai ssara taatou, ⁴ tena Aia ki tanu ria, tena te aho tana hakatoru raa Aia ku ora muri pera ma hea e mmau i roto te Launiu Tapu raa; ⁵ tena Aia ki tuu ake iaa Pita, tena ki oti Aia ki tuu ake i te sanahuru ma rua na aposol raa. ⁶ Tena

Aia ki tuu ake no kkite rima huitarau toe na tama tauttari Aia raa te vahao hokotahi, tena tammaki na tama nei koi ora, niaina ma alaa tama na tama nei ku oti te mmate. ⁷ Tena Aia ki tuu ake iaa Jems, tena i muri Aia ki tuu ake na aposol Aia raa hakaatoa.

⁸ Anau ko te tama hakaoti Aia e tuu mai, niaina ma anau e ssau pera ma he tama te tinotama anau raa se kaatoa. ⁹ Maitaname anau ko te aposol hakaoti i na aposol raa hakaatoa. Anau se tau hoki te mee pera ma he aposol, e mee anau ni kou ake na hakalono llihu i na hare lotu TeAtua raa hakaatoa. ¹⁰ Emeia anau ku tipu peenei i na mahi TeAtua, tena na mahi Aia e kou mai anau raa se llano vare. Ia teeraa hakataakoto, anau e hehekau mahi roo i aruna alaa aposol, niaina ma anau se isi na mahi kippena na mee raa, e meia na mahi TeAtua raa e hehekau i roto anau. ¹¹ Ia niaina ma anau ia ma alaa aposol e takutaku, e meia maatou hakaatoa e takutaku te Rono Tauareka raa, teenei hea kootou ku hakattina.

Te ora muri taatou

¹² Emeia teenei maatou ku tattara pera ma Krai ni ora muri i taha ma te mate, kaa alaa tama kootou e lavaa peehee te tattara ma na tama e mmate raa ku se lavaa te ora muri? ¹³ Kame te hakataakoto naa e hakamaoni, tena te mee naa e huri mai hoki pera ma Krai se ora muri; ¹⁴ ia kame Krai se ora muri i taha ma te mate, tena maatou ku se hai mee ki takutaku atu, tena kootou se hai mee hoki ki hakattina. ¹⁵ Ia i aruna na mee nei, maatou e huri atu pera ma maatou ku malliu i te vahi TeAtua, e mee maatou ni tattara atu ma te Tama raa ni hakamahike Krai

i taha ma te mate. Emeia kame te mee nei e hakamaoni pera ma na tama e mmate raa se lavaa te mahike muri i taha ma te mate, tena TeAtua ni se hakamahike hoki Krai i taha ma te mate. ¹⁶ Ia kame na tama ku mmate raa se lavaa te mahike i taha ma te mate, tena Krai ni se mahike i taha ma te mate. ¹⁷ Ia kame Krai ni se mahike i taha ma te mate, tena na hakattina kootou raa ni mee vare koi, tena kootou hoki e nnoho koi ma na hai sara kootou raa. ¹⁸ Ia te mee naa e me ki huri mai hoki pera ma na tama e hakattina Krai ku oti te mmate raa e me ki too na hakalono llihu. ¹⁹ Ia kame taatou e hakattina ma Krai e me ki tokonaki taatou i te ora nei koi, seai ma te ora i muri raa, tena taatou e me ki hakaalloha.

²⁰ Emeia te hakamaoni, TeAtua ni hakamahike Krai i taha ma te mate ma ki lavaa na tama ku mmate raa te mahike muri hoki i taha ma te mate. ²¹ E mee te mate raa e kaamata mai i te tama, ia e ssau hoki, te mahike muri i taha ma te mate raa e kaamata mai hoki te tama. ²² Taatou hakaatoa e me ki mmate e mee taatou e hukui ma Adam, ia e ssau hoki: na tama hakaatoa e hukui ma Krai raa e me ki ora. ²³ Krai ko te tama kaamata e ora muri, ia te saaita Aia e vaakai mai raa, na tama hakaatoa e hakattina Aia raa e me ki ora muri. ²⁴ Tena te aho hakaoti raa e me ki tae mai; Krai e me ki taa mate na mahi na ensel sakkino raa, na mahi na tama hakamattua raa ia ma na mahi sakkino raa, tena Aia e me ki kou ake te Hakamaatua ana i te Vaelani raa i TeAtua Tamana. ²⁵ Maitaname Krai e me ki hakamaatua roo ki tae te saaita TeAtua e tuku na tama e haeo ma Krai raa i raro na tapuvae Tama raa. ²⁶ Tena te tama haeo hakaoti Aia e me ki taa mate raa ko te mate. ²⁷ E mee te Launiu Tapu raa

e tattara mai ma,
 “TeAtua e me ki tuku *na mee hakaatoa*
 i raro na tapuvae Kraiis.”

Ia te mee nei e matahua roo, maitaname te tattara e mee ma, “na mee hakaatoa raa” se mee ma, TeAtua e hakapaa ake hoki i roto na mee raa, e mee TeAtua ko te Tama e tuku na mee raa i raro na mahi Kraiis. ²⁸ Emeia te saaita na mee hakaatoa ku mmoe i raro na mahi Kraiis, tena Kraiis e me ki tuku Aia Hokoia i raro na mahi TeAtua, te Tama ni tuku na mee raa hakaatoa i raro na mahi Kraiis raa, tena TeAtua ku mee ki hakamaatua i aruna na mee roo hakaatoa.

²⁹ Ia tena, kaa na tama ni hakoukou tapu ria ma na tama ku oti te mmate raa? Hea na tama raa e hakataakoto ma laatou e me ki too? Kame e hakamaoni pera ma alaa tama e tattara ma na tama ku mmate raa se lavaa te ora muri, tena kaa na tama raa ni hakoukou tapu ria ma na tama ku mmate raa kiaa? ³⁰ Kame se isi te ora muri, tena maatou hoki se lavaa te ttiri na hainattaa peenei i roto na ora maatou. ³¹ Aku taina, anau te aho ma te aho e noho koi te mate! Anau e hihia roo kootou, e mee taatou e hukui na ora taatou raa ma Jisas Kraiis, TeAriki taatou raa, teenei hea anau ku hakari atu te mee nei. ³² Kame anau ni ppuhu ma “na manu kai ttama” i roto Efesus i te vahi koi na tiputipu taatou na tama raa, tena kaa hea anau e me ki too? Emeia kame na tama ku mmate raa se lavaa te ora muri taatou ki mee pera ma na tama e tattara tahi ma,

“Taatou ki kkai, ia ki unu ki nannea taatou ka oti taiao taatou ku mmate.”

³³ Auu se vvare. “Na tiputipu haeo na hakahoa taatou raa e me ki mee na tiputipu taualleka taa-

tou raa ki haeo.” ³⁴ Vakkai muri na hakataakoto taualleka kootou i mua raa, tena ku hakaoti na tiputipu sakkino kootou raa. Anau e hakari atu ki nnapa kootou e mee alaa tama kootou se illoa i TeAtua.

Te tinotama i muri te ora muri

³⁵ E isi te tama e me ki vahiri atu ma, “Na tama ku mmate raa e me ki ora muri peehee? Na tinotama na tama raa e me ki ttipu peehee?”

³⁶ Kootou ni vvare roo! Te saaita kootou e ttori te hua i roto te kerekere, te hua raa se lavaa te homo kame aia e mate. ³⁷ He hua peehee akoe e ttori, kame he hua te wit ia ma alaa hua peeraa hoki, te tinotama te laakau e homo raa se ssau ma te hua akoe ni ttori raa. ³⁸ TeAtua e kou ake te penu te hua raa tautari te hihai Aia, tena Aia ki kou ake te tinotama e homo iho i te hua raa.

³⁹ Ia na punnohi na mee hakaatoa e ora raa se ssau, na punnohi na tama raa e kkee, tena na punnohi na manu hahaere raa e kkee, ia na punnohi na manu lellee raa e kkee, tena na punnohi na ika raa e kkee hoki.

⁴⁰ Tena e isi na tinotama i te vaelani ia ma na tinotama i te maarama nei; te tipu na tinotama i te vaelani raa e kkee ma te tipu na tinotama i te maarama nei. ⁴¹ Te tipu te laa raa e kee, ia te tipu te maremo e kee, tena te tipu na hetuu raa e kkee hoki, tena alaa hetuu e kkee na ttipu laatou.

⁴² Tena na mee hakaatoa e me ki ttipu peenei te saaita na tama e mmate raa ku mahike muri no ora. Te tinotama taatou e tanu raa he tinotama koi e paara vave, ia te tinotama e mahike muri no ora raa e me ki ora tahi. ⁴³ Te tinotama e tanu ria raa e tiputipu haeo, ia se ivi, e meia te saaita te

tinotama raa e ora muri raa, te tinotama raa e me ki tiputipu laoi, ia e me ki hai mahi. ⁴⁴ Te tinotama taatou e tanu raa he tinotama te maarama nei, ia te tinotama e mahike muri i taha ma te mate raa he tinotama TeAnana Tapu raa e kou ake te ora. Ia tena e me ki isi te tinotama i te maarama nei, tena e me ki isi hoki te tinotama TeAnana Tapu raa ki hehekau. ⁴⁵ Maitaname te Launiu Tapu raa e tattara ma,

“Adam te tama kaamata raa e pena iho pera ma he tama e ora,”

e meia te Adam hakaoti raa he Anana e kou mai te ora. ⁴⁶ Te tinotama i te vaelani raa se hamai i mua, e meia teeraa ko te tinotama i te maarama nei raa e hamai i mua, tena ki oti roo te tinotama i te vaelani raa ku hamai. ⁴⁷ Te Adam kaamata raa e pena mai i te kerekere, teenaa he tama i te maarama nei, ia te Adam hakarua raa e haere iho i te vaelani. ⁴⁸ Na tama hakaatoa i te maarama nei raa e ssau pera ma te tama ni pena iho i te kerekere raa. Tena na tama i te vaelani raa e ssau pera ma te tama ni haere iho i te vaelani raa. ⁴⁹ E mee taatou e ssau pera ma te tama e pena iho i te kerekere raa, tena taatou e me ki ssau hoki pera ma te Tama e haere iho i te vaelani raa.

⁵⁰ Aku taina, anau e hakataakoto pera ma hea e pena iho i te punnohi ia ma te toto raa se lavaa te noho i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena na tinotama e me ki ppara raa se lavaa te too te tinotama e me ki ora tahi raa.

⁵¹ 52 Hakallono mai te hakataakoto e huuna ria nei: taatou se lavaa te mmate hakaatoa, e meia te saaita te puu hakaoti raa e tani, taatou hakaatoa e me ki huri no kkee te saaita naa koi, ia e me ki vave roo pera ma akoe e kkemo te karemata akoe.

E mee te saaita te puu raa e tani, tena na tama ku mmate raa e me ki mahhike no ora, tena ku se lavaa hoki te mmate, tena taatou hakaatoa e me ki huri no kkee. ⁵³ Maitaname na tinotama e me ki ppara raa e me ki hakatike ria ki mmoe tahi; ia hea e me ki mate raa e me ki hakatike ria ki se lavaa te mate. ⁵⁴ Te saaita na mee nei e kapihī mai raa, tena na mee e ppara raa ku hakatike ria ki mmoe tahi, tena na tattara te Launiu Tapu raa ku hakamaoni,

“Na mahi te mate raa ku hakaoti ria, tena TeAtua ku hakamaatua!

⁵⁵ Te mate, akoe e hai mahi peehee?

Te mate, teehee na mahi akoe ki taa na tama naa?”

⁵⁶ Te mate e too na mahi aia i na hai sara ki taa na tama, tena na hai sara raa e too na mahi laaou raa i na tuua. ⁵⁷ Emeia taatou ki hakammaha roo TeAtua, maitaname Jisas Kraiss TeAriki taatou raa e kou mai taatou na mahi e raka i aruna na hai sara.

⁵⁸ Aku taina roo hokotahi, kootou ki tuu mmou no tanattana. Hehekau na vahao hakaatoa i na hehekau kootou ma TeAriki raa, maitaname kootou ku illoa pera ma na mee hakaatoa kootou e ppena raa se llano marino.

16

Hoki ake na mee na hakattina ana raa e hihhai

¹ Te saaita nei taatou ku tattara hea kootou ni taataa mai i te vahi na sileni kootou e hihhai ki ao ki tokonaki na hakattina ana TeAtua i Judia raa. Kootou ki tauttari hea anau ni tattara ake i na hare lotu i Galesia raa ki ppena. ² Kootou ki hakavakkee ni sileni i taha na latapu hakaatoa,

tautari e hia akoe e tootoo, tena ku hakavakkee no tuku i taha te saaita anau e haere atu raa, ki se lavaa kootou te huhuro huri ma ki ao ni sileni. ³ Te saaita anau e tae atu raa, anau e me ki taataa ni launiu i te vahi na tama kootou ni hirihiri raa, tena ku kauna na tama raa ki too na hoki kootou raa no kkave i Jerusalem. ⁴ Kame anau e maanatu ma e tauareka anau te haere, tena na tama naa ku oo ma anau.

Te hakataakoto Pol

⁵ Anau e me ki haere vaa roto Masedonia ki oti roo, tena anau ku haere atu no mmata kootou, maitaname anau e me ki haere vaa roto Masedonia i mua. ⁶ Anau kame e me ki hakassoro hakamarie ma kootou, ki oti roo te matani raa, tena kootou ku tokonaki anau ki haere i teeraa kina hoki tera anau e maanatu ki haere raa. ⁷ Anau e hihai roo ki nnoho ma kootou he saaita roroa, ia se mee ma ki haere atu koi no noho hakamarie, tena ku haere hakaraka; anau e maanatu ma ki nnoho ma kootou he saaita e roroa ake, kame TeAriki taatou raa e hihai.

⁸ Anau e me ki noho i Efesus ki tae roo te aho Pentikos. ⁹ E mee teenei he saaita hakamaoni e tauareka te ppena na uata nei, niaina e isi na tama e hakataukaa ma anau.

¹⁰ Kame Timoti e haere atu peenaa i kootou, tena kootou ku kkira ake no too hakaraoi tama raa no nnoho kootou, maitaname tama raa e hehekau ma TeAriki peenei ma anau nei hoki.

¹¹ Kootou se lavaa te karemata haeo i tama naa, e meia kootou ki tokonaki te tama naa ki lavaa aia te haere ma te tauareka i te horau aia raa, ki lavaa aia te vaakai mai anau e mee anau e hihai ma aia ki vakkai mai ma na hakattina ana raa.

¹² Ia i te vahi Apolos te taina taatou raa, anau e tattara hakapurupuru ake te tama raa na vahao ma ki haere atu no mmata kootou ma alaa hakattina ana, e meia aia te saaita nei se ki hihai ki haere atu. Te saaita roo aia ku maanatu ma ki haere atu raa, tena aia kame ku haere atu.

Na tattara hakaoti

¹³ Kootou ki tanattana, ia ttuu mmau i na hakattina kootou raa, tena auu se mattaku, ia kootou ki ivi. ¹⁴ Tena ku ppena na hehekau kootou raa hakaatoa ma te laoi.

¹⁵ Kootou e illoa i te vahi Stefanas ia ma te hareakina aia raa; na tama raa ko na tama kaamata e hakattina i roto Akaia, tena na tama raa ku hehekau ki tokonaki na hakattina ana TeAtua raa. Aku taina, anau e kainno atu kootou, ¹⁶ ki tauttari na tiputipu na tama hakamattua peenei raa ia ma alaa tama hoki tera e hehekau ma ki tokonaki na tama raa.

¹⁷ Anau e hihia e mee Stefanas, Fortunatus ia ma Akaikus e ttae mai anau; na tama raa e oo mai i te vahi hoki kootou na tama se ttae mai raa, ¹⁸ tena anau e hihia roo, e ssau hoki pera ma na tama raa e mee kootou no hihhia. Taatou e tau te kkira ake hai mahi i na tama peenei.

¹⁹ Na hakattina ana i roto Esia raa e kou atu na tattara hihhia laatou raa i kootou, tena Akwila laaua ma Prisila ia ma na hakattina ana hakaatoa e kutukkutu i roto te hare laaua raa e kou atu hoki na tattara hihhia laatou raa i kootou i te inoa TeAriki. ²⁰ Na hakattina ana hakaatoa i te kina nei raa e kou atu na tattara hihhia laatou raa i kootou.

Haere lulluu na tama te lotu hakaatoa ma te laoi TeAtua.

²¹ Anau e taataa ma te rima anau na tattara nei:
Anau Pol e kou atu na tattara hihhia anau raa i kootou.

²² Koai te tama e mee ma aia se laoi TeAriki, tena te tama naa e me ki noho ma te haeo!

TeAriki maatou, hamai!

²³ Na mahi TeAriki Jisas ki nnoho ma kootou.

²⁴ Anau e kou atu te laoi anau ki nnoho ma kootou na tama hakaatoa e hukui ma Jisas Kraiis raa.

Nukumanu
Nukumanu: Nukumanu (Old Testament)
Olpela Testamen long tokples Nukumanu long
Niugini

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nukumanu

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2022-08-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source
files dated 29 Jan 2022

54439682-f8e2-586d-98e1-295d02f74287